

Slovenski VESTNIK

LETNIK XLI.

CELOVEC, PETEK, 14. MAREC 1986

ŠTEV. 11 (2267)

Šinigoj ob obisku iz Koroške:

Utrditi se mora položaj manjšine kot subjekt! Razgovori med Koroško in Slovenijo so potekali v odprtem vzdušju

Slovenija je dobro pripravila razgovore med vladama Koroške in Slovenije, je v Ljubljani po razgovorih dejal koroški deželni glavar Wagner, ki je skupaj z namestnikom Erwinom Fröhbauerjem in Stefanom Knaflom, ter deželnim svetnikom Haiderjem začetek tedna uradno obiskal Slovenijo. Kot „skoraj nič več nenavadnega“ pa je obisk označil predsednik Izvršnega sveta SRS Slovenije Dušan Šinigoj. Res so intenzivni razgovori med sosednjima deželama obsegali 50 točk dnevnega reda s težiščem na gospodarskih, prometnih in turističnih vprašanjih, svoje posebno mesto pa je imelo tudi vprašanje slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Tudi v tem vprašanju se je slovenska stran, z Dušanom Šinigojem na čelu, dobro pripravila in jasno zahtevala izpolnitev pravic koroških Slovencev. Po razgovoru je Šinigoj dejal: „Govorili smo odprto o vprašanju narodne skupnosti. Razgovor je tekel sploh o življenju manjšine, o šolstvu, o otroških vrtcih, o glasbeni šoli, trgovski akademiji in drugih konkretnih vprašanjih.“ Razprava je tekla tudi o tem, kako naprej razvijati politiko dobrega sosedstva v smislu utrjevanja manjšine kot subjekta, je dejal Šinigoj in poudaril, da so koroški Slovenci pomemben člen v sodelovanju med Jugoslavijo in Avstrijo, oz. med Slovenijo in Koroško.

Tudi deželni glavar Wagner je pohvalil fair način pogovora. Kot to ustreza tudi razhajajočim se stališčem v manjšinskem vprašanju, ki sta jih predstavnika obeh dežel nakazala že prej v časopisnih intervjujih, je prišlo v Ljubljani do „izmenjave mnenj“, ki sta jih obe strani podali deklarativno“ (glej tudi komentar na 2. strani). Wagner je na eni strani akceptiral, da Slovenija zavzame stališče do manj-

šinskega vprašanja, na drugi strani pa poudaril, da obe strani upoštevata načelo nevmešavanja v notranje zadeve. Ko je Wagner govoril o tem, da je tudi manjšinska debata postala bolj stvarna, je moral priznati, da pač Slovenija še naprej odločno daje priporočila, naj Koroška izvaja pozitivno narodnostno politiko za koroške Slovence.

Glavnina razgovorov pa je bila posvečena drugim vprašanjem. Pogovor je tekel o karavanskem predoru, o tem izredno zahtevnem projektu, ki ima pomen za celo jugoslovansko cestno transverzalo (Šinigoj: predor moramo zgotoviti do leta 1990); govorili so o potrebi zaščite pitne vode v območju Karavank, o načrtovanem sodelovanju v turizmu, kulturi in športu, o tem, da bo posebna komisija naprej obravnavala vprašanje odpadkov in transporta nevarnih snovi, pa o zaščiti zraka in okolja nasploh. Na dnevnem redu je bilo tudi

Pavličovo sedlo, vendar se tukaj nič ni premaknilo, ker je cesta do meje na avstrijski strani last dveh privatnikov; omenili pa so tudi jubilej jeseniške železnice ter sodelovanje v drugih prometnih vprašanjih.

Ob robu povedano

Stvarnost in razumevanje pa ni vladalo samo na uradnih razgovorih, svojo odprtost in razumevanje za sosedo so pokazali na tiskovni konferenci tudi vsi slovenski novinarji, ki jim ni bilo treba prevajati izjav koroškega deželnega glavarja Wagnerja. Razumeli so ga v njegovem jeziku. Isto visoko raven poznavanja jezika naroda sosedja je na svojem zadnjem obisku na Koroškem pokazal tudi hrvatski predsednik Ante Marković. Kdaj bomo podobno alpe-jadransko odprtost doživljali tudi na koroški strani?

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV
vabi na

slavnostno prireditev
ob 40-letnici obstoja

ki bo v nedeljo 23. marca 1986 ob 14. uri v Mladinskem domu SSD
v Celovcu (Mikschallee 4).

Na sporedu: nastop Koroškega partizanskega pevskega zbora, tamburaške skupine in mešanega pevskega zbora „France Pasterk-Lenart“ (zbora SPD ZARJA in Železne Kaple in SPD DANICA iz Šentvida v Podjuni), nagovor in predstavitev knjige.

Prisrčno vabljeni!

Prosvetni minister Moritz:

Ohraniti je treba dvojezično šolo ki vzgaja za medsebojno razumevanje

Odločno za ohranitev in izboljšanje obstoječe dvojezične šole na Koroškem se je zavzel minister za pouk dr. Herbert Moritz, ko je minulo nedeljo na prireditvi „Koroška poje“ v Celovcu (o kateri poročamo na 3. strani – op. ured.) spregovoril o manjšinski problematiki.

Minister je poudaril, da je Avstrija prevzela določene obveznosti glede zaščite manjšin in te obveznosti mora dosledno izpolnjevati. K manjšinski zaščiti sodi tudi dvojezična šola, zato je ne more spremeniti noben še tako uspešen večinski referendum. Nasprotno je to šolo treba še izboljšati in popestriti njeno pedagoško ponudbo, kajti „zdi se mi pametno, da otroci v skupni šoli spoznajo oba jezika in se tako vzgajajo v duhu medsebojnega razumevanja in sožitja“. Zato dvojezična šola nikakor ne sme biti bojišče ekstremnih ideologij, je naglasil minister Moritz ter opozoril, da se je za ohranitev te šole izjavila tudi zvezna pedagoška komisija.

Za uvod v nedeljsko prireditev so predstavniki sodelujočih manjšin v soboto priredili tiskovno konferenco, kjer so prikazali položaj ter opozorili na probleme koroških Slovencev, gradiščanskih Hrvatov in Madžarov ter dunajskih Čehov in Slovakov. Soglasno so zavrnili trditve o „vzorni rešitvi“ manjšinske problematike v Avstriji ter svoje ugotovitve nedvoumno podkrepili ne le z naštevanjem številnih slej ko prej neresenih vprašanj, namreč predvsem tudi z opozorili na nevarnost asimilacijskega pritiska, ki se odraža v rapidnem nazadovanju števila pripadnikov posameznih narodnih skupnosti.

Kakor že v soboto na tiskovni konferenci, tako so bile tudi na nedeljski prireditvi zlasti zavrnjene trditve, da je člen 7 že izpolnjen. Ko je odgovarjal na zadnje tozadevne izjave deželnega glavarja Wagnerja, je predsednik NSKS dr. Matevž Grlec tudi poudaril, da manjšinska zaščita nikakor ni le notranjeavstrijska zadeva, marveč je z državno pogodbo dobila mednarodni značaj. Sicer pa je opozoril na dvojna merila Avstrije, ki v južnotirolskem vprašanju dosledno ravna v sporazumu z manjšino, medtem ko lastna manjšinska vprašanja rešuje mimo ali celo proti prizadezi manjšini.

Občni zbor Zveze slovenskih žena

Slovenske ženske odločno branijo dvojezično šolo

Redni občni zbor Zveze slovenskih žena, ki je bil pretekli petek v Mladinskem domu SSD v Celovcu, je bil odraz odločnega boja zoper spremembo oz. kakršnokoli poslabšanje sedanje šolske ureditve oz. proti vsakemu ločevanju otrok. Občni zbor pa je potekal tudi v znamenju 8. marca – mednarodnega praznika žensk.

Tajnica Milka Kokot, ki je vodila občni zbor, je uvodoma pozdravila številne udeležence in goste, ki so prišli, da našim ženam čestitajo za praznik. Predsednica Milena Gröblacher je v svojem poročilu naglasila veliko vlogo slovenskih žensk v boju proti okupatorju ter njihov doprinos k zmagi nad fašizmom pred štiridesetimi leti. Kljub temu, je menila pred-

sednica, ženske tudi danes še niso deležne popolne enakopravnosti v družbenem življenju in tudi sicer doživljajo še veliko zapostavljenost.

Potem pa je Milena Gröblacher spregovorila o perečem šolskem vprašanju in odločno zavrnila namero o ločenem pouku: S tem v zvezi je apelirala na slovenske ženske, da predvsem tudi one skrbijo za čim več prijav otrok k dvojezičnemu pouku, kar bo najboljši odgovor na krivično zahtevo po ločevanju otrok na koroških šolah. Milena Gröblacher je podala tudi poročilo o delovanju ZSZ, katere delokrog zajema vzgojo predšolskih otrok, delovanje na področju izobrazbe, kot so predavanja in poučne ekskurzije, vključeva-

nje v politično delo ter sodelovanje z naprednimi ženskimi organizacijami v Avstriji in v matični Sloveniji, v Trstu in Gorici.

Mag. Marija Jurič je imela referat, v katerem je obravnavala vprašanje žensk ter njihov boj za uveljavitev enakopravnosti v današnji družbi. Poudarila je, da je to za slovenske žene na Koroškem še posebno težavno, ker so ob tem tudi soočene z bojem za narodnostne pravice, kar brez dvoma zmanjšuje probleme ženske kot take. Menila je, da ženske tudi v okviru slovenskih organizacij še nimajo tistega mesta, ki jim v smislu enakopravnosti pripada.

Ženam je za praznik čestital tudi predsednik Zveze slovenskih organi-

zacij dipl. inž. Feliks Wieser, ki je ob tej priložnosti zavzel stališče k trenutni politični situaciji ter med drugim dejal, da je sedaj najbolj pereče šolsko vprašanje, reforma dvojezičnega šolstva. Povedal je, da ljudska in svobodnjaška stranka zahtevata hitro rešitev, medtem ko je deželni glavar Wagner poudaril, da bo nova ureditev možna šele v šolskem letu 1987/88 in podčrtal, da to samo v sodelovanju vseh treh koroških strank. Wieser pa je izjavil, da so rezultati trostrankarskih izumov vedno bili v škodo manjšini. Zato je pozval odgovorne politike socialistične in ljudske stranke ter zveznega kanclerja Sinowtza, naj se opredelijo za pedagoško rešitev vprašanja in s tem za skupen pouk. Na koncu pa je predsednik ZSO poudaril, da bi vsaka rešitev tega vprašanja brez ali proti manjšini pomenila nove zaostritve na Koroškem.

Občni zbor je za predsednico ZSZ ponovno izvolil Mileno Gröblacher in v funkcijah potrdil tudi ostale članice glavnega in širšega odbora. Zbrane ženske so ob koncu sprejele resolucijo, v kateri vladne forume pozivajo, naj ne dopustijo, da bi prišlo do spremembe dvojezičnega šolstva na Koroškem. Po obnem zboru so se udeležence skupno z gosti zadržale v prijetnem prazničnem vzdušju.

PREBERITE

na strani

- 2 Spremembe zakona o kreditnem gospodarstvu in posledice
- 3 75-let KPD „Drava“ v Žvabeku
- 4 Rožanski izobraževalni teden v znamenju dobrega meddruštvenega sodelovanja
- 5 Velik odziv na literarni razpis društva za pospeševanje nove umetnosti (skupina 508)
- 7 Kaj je (bil) Waldheim?
- 8 Pogovor z ravnateljem Mladinskega doma SSD v Celovcu

Sprememba zakona o kreditnem gospodarstvu

in posledice za denarne ustanove koroških Slovencev

Osnova uspešnega poslovanja bank je zaupanje tako domačega trga kakor tudi inozemskih partnerjev v varnost in stabilnost kreditnega aparata. Dvomi o zavarovanju rizikov, ki so povezani z delovanjem bank, lahko spravijo razvoj narodnega gospodarstva vsake države v veliko nevarnost.

Avstrijske banke so v minulih letih močno povečale poslovanje s tujino. Če pa primerjamo njihove dohodke in lastna sredstva, ki so osnova varnosti in stabilnosti ne samo bank, z evropskim ali ameriškim standardom, potem se za avstrijske denarne zavode pokaže precej slaba slika. Delež njihovega lastnega kapitala znaša v poprečju samo okrog 2,3 do 2,7 % bilančnih vsot (to je sredstev, s katerimi razpolagajo in ki jih dajejo kot posojila, za udeležbe itd.); pa tudi donosi iz obresti in provizij so za polovico nižji kot npr. pri bankah v Zvezni republiki Nemčiji.

Zato je postalo odgovornim dejavnikom velikih denarnih ustanov, Narodne banke in finančnemu ministru jasno, da bo treba nekaj spremeniti.

Upoštevati je še treba, da deluje na majhnem avstrijskem tržišču pravzaprav preveč bank, da je zato konkurenčna tekma zelo ostra in da se pri tem upoštevanje rentabilnosti v številnih primerih nevarno zanemarija. Dogovori na visoki ravni o prostovoljni omejitvi ruinozne tekme niso privedli do zaželenih rezultatov in zato se je finančni minister odločil za spremembo Zakona o kreditnem gospodarstvu (ZKG, Kreditwesengesetz). Osnutek so predložili že lani, v parlamentu pa naj bi bil sklenjen še pred poletjem. Reakcije so nasplošno pozitivne, je pa tudi nekaj resne kritike predvsem s strani zadrugnih bank, katerim osnutek novele k ZKG nalaga najtežja bremena.

Glavna sprememba je določba o povišanju lastnega kapitala. Doslej so banke morale razpolagati z lastnim kapitalom v višini 4 % gotovih vlog (predvsem hranilnih vlog, obveznosti do drugih bank in siceršnjih upnikov z nekaterimi izjemami, in iz menic). Po spremembi zakona pa bo po prehodni dobi petih let potrebno zvišanje teh sredstev na 4 % in čez nadaljnjih pet let celo na 4,5 % celotne bilančne vsote ter polovice eventualnih obveznosti (poročstva, jamstva ipd., ki jih ne najdemo v bilanci). To pomeni, da bo moral celotni kreditni aparat svoja lastna sredstva skoraj podvojiti, po ocenah povišati za 50 do 70 milijard šilingov.

Spremenjeni ZKG sicer predvideva tudi nekaj novih instrumentov za zagotovitev dela lastnih sredstev. Za kapital, ki jamči za obveznosti banke (Haftkapital), bosta poleg lastnega kapitala v ožjem smislu (deleži članov, glavnica pri kapitalnih družbah ipd.) štela še t.i. participacijski in dopolnilni kapital; tako naj bi bil predvsem decentralnim združenjem, kot so to hranilnice in zadruge, olajšan dostop do dodatnih lastnih sredstev od zunaj. Kljub temu pa bo izpolnitev pogojev spremenjenega zakona za večino bank precej trd oreh. Strokovnjaki celo dvomijo, da bi bilo naloge možno izpolniti v predvidenem roku.

Posebno težko se bo godilo – kakor že pri uvedbi sedaj veljavnega ZKG v letu 1979 – manjšim bankam, in tukaj predvsem zadrugam, h katerim spadajo tudi naše posojilnice in Zveza slovenskih zadrug v Celovcu. Osnutek zakonske novele namreč predvideva, da po petletni prehodni dobi jamstvena svota ne bo več štela k lastnemu kapitalu. Upoštevati bodo samo še dejansko vplačane deleže članov. Doslej so se člani preko jamstvene vsote obvezali, da v primeru, ko zadruge ne bi mogla izpolniti svojih obveznosti, vplačajo dodatno vsoto npr. v desetkratni višini njihovega deleža.

Ni treba poudarjati, da je to za zadruge banke precejšen udarec, kajti zgubile bodo nekaj, kar je dolga desetletja bistvena

značilnost njihove pravne oblike. Enakovrednega nadomestila jim spremenjeni zakon ne nudi, zato za šibkejšo med njimi prehod gotovo ne bo lahek.

Vzemimo primer poprečne banke v Raiffeisnovi organizaciji, katere del so tudi posojilnice in Zadruga zveza. Ima bilančno vsoto 250 milijonov šilingov, kapital iz vplačanih deležev znaša

Avtor
dela pri veliki
dunajski banki
v oddelku
za udeležbe

znašati torej 4 % dela vlog. V našem primeru je znašal 55 milijonov šilingov, s čemer je daleč presegal zahtevani minimum.

Če vzamemo za podlago iste osnovne podatke, bo po novih določilih lastni kapital čez nekaj let brez jamstvene vsote znašal le še 5 milijonov šilingov. Ker pa 4 % bilančne vsote 250 milijonov znaša 10 milijonov, bo morala banka torej od nekdaj dobiti dodatnih vplačanih 5 milijonov lastnega kapitala, da bo izpolnila zahtevo spremenjenega zakona.

Čeprav je naš primer zelo poenostavljen, ker nisem upošteval skladov, rezerv ipd. bodo naše posojilnice in Zveza stale pred podobnimi, verjetno celo težjimi problemi. Kajti spremenjeni zakon vsebuje še določila o konsolidaciji bančnih udeležb (za naše razmere predvsem posojilnic pri Zadrugi zvezi), o t.i. vele kreditih in o likvidnih sredstvih, ki bodo predvsem zadrugnim bankam naložila prav tako težja bremena kot doslej.

Večja varnost in stabilnost bank za stranke na eni strani bosta zahtevali torej velike napore na drugi strani. Zagotoviti bo treba precejšnjo vsoto novih lastnih sredstev, ki jih bodo banke morale tudi zaslužiti. Poleg strukturnih sprememb z morda nadaljnjimi združitvami bo predvsem potrebno bolj temeljito razmisliti o poslovnih možnostih in kadrovskih vprašanjih, ki so jih naše denarne ustanove v preteklosti zanemarjale, skrbno analizirati trg in lastno pozicijo na njem ter izdelati tehten in profesionalen koncept, ki bo dovoljeval uspešno soočanje s problemi prihodnjih let.

dr. Kristijan Schellander

Različna stališča o isti zadevi

Nekaj dni pred uradnim obiskom koroške vladne delegacije v Sloveniji je koroško socialistično glasilo KTZ objavilo najprej pogovor s predsednikom izvršnega sveta SR Slovenije Dušanom Sinigojem in nato še pogovor s koroškim deželnim glavarjem Leopoldom Wagnerjem. Oba sta povedala svoje mnenje tudi o manjšinski problematiki in prav tukaj je bilo opaziti, da slej ko prej prevladujejo različna stališča o isti zadevi.

SINIGOJ je opozoril, da je na manjšinskem področju še več vprašanj, ki še niso zadovoljivo rešena. Pri tem se je izrecno skliceval na člen 7 avstrijske državne pogodbe ter konkretno omenil vprašanja šolstva in predšolske vzgoje, dvojezičnih krajevnih napisov in slovenščine kot uradnega jezika pred raznimi ustanovami. Poudaril je tudi legitimno skrb Slovenije in Jugoslavije za položaj slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji, ki prav tako izhaja iz državne pogodbe, katere sopsodpisnica je Jugoslavija. Glede konkretnih rešitev posameznih vprašanj in tudi glede stališča oz. odločitve v vprašanju svetov pa je menil, da se mora o tem razjasniti predvsem manjšina kot subjekt.

WAGNER na vsa ta upravičena in utemeljena opozorila ni imel drugega odgovora kot pa že znano in z njegove strani vedno spet stereotipno ponovljeno trditev, da je manjšinska problematika notranjeavstrijska zadeva in da je Avstrija svoje obveznosti iz državne pogodbe že izpolnila.

Če pomislimo na skrajno restriktivni in v mnogih pogledih tudi izrazito diskriminacijski značaj sedanje „rešitve“, ki pa jo je Wagner ocenjeval kot izpolnitev člena 7, potem si res težko moremo predstavljati, kako naj bi uspelo doseči rešitev, ki bi bila sprejemljiva za vse. Kajti za manjšino nikdar ne more biti sprejemljiva rešitev, ki njene z mednarodno pogodbo zajamčene pravice izniči do skrajnosti in s tem sploh nevarno ogrozi njen nadaljnji obstoj.

Scheucher za „pravico staršev“ čeprav si o njej še ni na jasnem

Na svoji prvi tiskovni konferenci v funkciji predsednika koroške ljudske stranke je dipl. trg. Harald Scheucher izpovedal, da je „pravica staršev“ zanj najvišje načelo. Hkrati pa je moral priznati, da si o njej še sploh ni na jasnem – kajti na vprašanje, kako razume to pravico, ki vendar ni zajeta v nobeni državni ali mednarodni pogodbi, novi predsednik koroške ÖVP ni dal jasnega odgovora.

Sploh je v njegovih predstavah, vsaj kolikor zadevajo manjšinsko problematiko, še marsikaj nejasnega. Tako o manjšinski problematiki na

splošno kakor posebej o šolskem vprašanju v pogovoru z novinarji ni povedal nič konkretnega. Izgovarjal se je, da si o tem še ni utegnil ustvariti lastnega mnenja in da bo v ta namen sklical strankin odbor za manjšinska vprašanja.

Pač pa je že napovedal razgovor na zvezni ravni s predsednikom Mockom. Med drugim mu bo tolmačil stališča koroške ÖVP predvsem tudi v manjšinskem vprašanju, kajti 20. marca naj bi po njegovi napovedi Mock o tej problematiki razgovarjal s kanclerjem Sinowtzem. F. R.

40 let Zveze koroških partizanov

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Boj proti ostankom nacizma in proti zopetnemu oživljanju nacistične miselnosti je potreben tudi danes, čeprav smo že dobra štiri desetletja odmaknjeni od konca druge svetovne vojne. Posebno tudi v Avstriji namreč vedno spet silijo na dan rjavi madeži, ki po eni strani opozarjajo, da nacistične preteklosti še nikakor nismo uspeli premagati; hkrati pa kažejo, da določeni krogi slej ko prej obožujejo „ideale“, ki koreninijo prav v tej preteklosti. In proti tem pojavom je potrebna najširša antifašistična solidarnost, kakor je zajemal široko mednarodno razsežnost oboroženi upor in boj proti nacifazizmu pred desetletji.

Tudi koroški partizani svojega boja proti nacizmu niso vodili v ozkih nacionalnih okvirih – bil je to boj za narodno osvoboditev in obenem boj za uničenje nacističnega režima in s tem za osvoboditev podjarmljenih držav, med njimi tudi Avstrije. Že zadnjič smo objavili šentrupterski spomenik, ki je spomenik partizanskemu boju mednarodnega značaja, saj je bil postavljen na kraju, kjer je pokopanih 83 padlih borcev, pripadnikov osmih narodnosti. Mednarodnega značaja je tudi spomenik v Železni Kapli in o mednarodni razsežnosti partizanskega boja na Koro-

škem ne nazadnje govori spomenik na Komelju, postavljen v spomin padlim borcem Domnove čete, ki so kot partizanski kurirji vzdrževali zvezo med slovenskimi borci na južnem Koroškem ter nemškimi antifašisti na severu dežele.

V tem širokem mednarodnem okviru zdaj že 40 let razvija svojo dejavnost Zveza koroških partizanov, ki združuje in oskrbuje bivše borce pripadnike obeh narodov na Koroškem. Prav tako sodijo v ta okvir najrazličnejše oblike sodelovanja z bivšimi partizani na Štajerskem (dokumentacija o njihovem boju je

bila vključena v spominski muzej NOB, ki ga je Zveza koroških partizanov uredila v prenovljeni Peršmanovi domačiji v Podpeci nad Železno Kaplo), z Dokumentacijskim arhivom avstrijskega odporniškega gibanja in z raznimi organizacijami protifašističnih borcev in žrtev fašizma tako v Avstriji kot tudi v drugih državah in mednarodnih združenjih.

Posebno uspešno se to mednarodno sodelovanje razvija v prostoru Alpe-Jadran. Ni naključje, da je bila prav Zveza koroških partizanov pobudnica in ena izmed sopredsedilnic prvega srečanja protifašističnih odporniških organizacij in združenj žrtev fašizma in vojne iz prostora Alpe-Jadran na koroških tleh. Leta 1981 so se v Celovcu zbrali predstavniki teh organizacij iz Koroške, Slovenije, Hrvaške in Furlanije-Juljske krajine ter na svojem uspelem zborovanju nepreslišno izpovedali, da so

V partizanskem grobišču v Železni Kapli počiva 120 padlih borcev in pobitih protifašistov, med njimi prvi komandant I. koroškega bataljona narodni heroj Franc Pasterk-Lenart

bivši borci proti fašizmu tudi danes najbolj odločni v borbi za mir in enakopravno sožitje med narodi.

(Se nadaljuje)

Zveza koroških partizanov aktivno sodeluje na tradicionalnih srečanjih borčevskih organizacij in združenj žrtev fašizma Alpe-Jadran

Tudi pri Karlutu na Svinški planini je Zveza koroških partizanov postavila dostojen spomenik žrtvam nacističnega nasilja

Koroška poje:

Srečanje narodnih skupin v Avstriji

Krščanska kulturna zveza je svoj letni koncert „Koroška poje“ tokrat namenila srečanju narodnih skupin v Avstriji in preteklo nedeljo v veliki dvorani Doma glasbe priredila koncert, na katerem so pred razprodano dvorano nastopali folklorna skupina „Kolo Slavuj“ z Gradiščanskega, Mešani pevski zbor Hrvatsko-gradiščanskega kulturnega društva na Dunaju, glasbena skupina Alsóóri citerások z Gradiščanskega, mešani pevski zbor „Rož“ iz Šentjakoba v

Rožu in pevsko-instrumentalna skupina Katoliškega prosvetnega društva „Drava“ iz Žvabeka.

Predsednik KKZ dr. Janko Zerzer je ob tej priložnosti pozdravil številne goste političnega in kulturnega življenja tu in onstran meje ter povedal, da so pokroviteljstvo nad prireditvijo prevzeli deželni glavarji Theodor Kery, Leopold Wagner in dr. Helmut Zilk, po uvodni pesmi pa je najprej predal besedo predsedniku NSKS dr. Matevžu Grilcu in zveznemu ministru

za pouk, kulturo in šport dr. Herbertu Moritzu (o njunih izvajanjih poročamo na drugem mestu).

Kulturni spored, ki so ga oblikovali zgoraj navedene skupine, je za obiskovalce nedeljske prireditve bila enkratna priložnost, spoznati kulturne dosežke še drugih, v Avstriji živečih narodnih skupnosti. Res je, da ansambel „Kolo Slavuj“ pri nas na Koroškem že poznamo in vemo za njegovo visoko raven, medtem ko smo ostale skupine imeli priložnost prvič spoznati na koncertu KKZ, seveda pri tem mislimo na skupine Cehov, Madžarov in Hrvatov. Njihova izvajanja pesmi, plesov in glasbe so po kakovosti bila različna in tako odraz tega, v kakšnih razmerah posamezne skupine delujejo. Eno pa imajo skupno vse, namreč, da gojijo kulturo svoje narodnosti z veliko ljubeznijo in zavzetostjo, zato bi s strani uradnih oblasti morale biti deležne več pozornosti, saj vse skupaj prispevajo h bogati kulturni raznolikosti naše države. Tako gledano je nedeljski koncert, poleg političnega pomena, bil nova oblika posredovanja kulture narodnih manjšin v Avstriji. Koncert je zato bil deležen tudi širše pozornosti s strani javnih občil.

Posamezne točke sporeda je povezoval Miha Vrbinc. Na našem posnetku je češka folklorna skupina in mešani zbor društva sv. Metoda na Dunaju.

KPD „Drava“ v Žvabeku praznuje 75-letnico obstoja

Preteklo soboto je Katoliško prosvetno društvo „Drava“ v Žvabeku praznovalo 75-letnico obstoja. Vabilu na proslavo se je odzvalo mnogo naših rojakov od blizu in daleč, ki so napolnili dvorano

gostilne Hafner v Zgornji vasi. Leonhard Katz je med njimi pozdravil tudi delegacijo predstavnikov narodnih skupin v Avstriji, ki so sodelovale na koncertu „Koroška poje“. Jubilejnemu društvu je v imenu KKZ česti-

tal podpredsednik Lovro Kassl, za SPZ in ZSO pa podpredsednik Franc Kukovica.

Posvetaši „Drave“ so za svoj jubilej pripravili obširen spored. Nastopali so Oktet „Suha“, igralci domačega društva so zaigrali igro „Časica kave“, igro, katero so v Žvabeku uprizorili na proslavi ustanovitve društva pred 75 leti. Zanimiva je bila predstavitev jubilejne brošure, kar so storili potom predvajanja diapozitivov. Iz tega je bila tudi razvidna zgodovina društva, ki je po vojni nekaj let mirovalo, v začetku 70ih let pa je društveno delo v Žvabeku spet oživelo, za kar ima največ zaslug Katzova družina. Nadalje so nastopali dekliški zbor KPD „Planina“ iz Sel, Pevsko instrumentalna skupina KPD „Drava“ iz Žvabeka, pesnica Ivanka Polanc s svojimi pesmimi, ansambel „Energija“, brali pa so tudi pesmi Hermana Germa.

Obsežnemu sporedu je občinstvo – blizu 300 ljudi – pozorno sledilo in bilo navdušeno, zlasti nad tem, da je v Žvabeku spet močno prisotna slovenska kulturna dejavnost. Prosvedašem KPD „Drava“ k 75-letnemu jubileju obstoja iskreno čestitamo in tudi v bodoče želimo mnogo ustvarjalnega uspeha.

Pomembne knjižne izdaje
Mohorjeve družbe

Založba Mohorjeva družba v Celovcu je predstavila dve pomembni knjižni izdaji, ki brez dvoma pomenita obogatitev slovenske založniške dejavnosti. Kot smo že poročali, je najprej izdala prevod Prešernovega Sonetnega venca, ki ga je v nemščino prevedel Klaus Detlef Olof, ki ga

Klaus Detlef Olof

poznamo kot prevajalca še drugih velikanov slovenskega slovstva.

Druga knjiga, ki je izšla pri MD v sodelovanju z Založbo Obzorja v Mariboru, je pesniška zbirka mladega koroškega pesnika Janka Ferka, ki je pod naslovom Napisi na zid zemlje zbral pesmi zadnjih let ter jih tudi porazdelil v cikle, naslovljene s posameznimi letnicami.

Čeprav pri Prešernovem Sonetnem vencu – Sonettenkranz gre za drobno knjižico, pri njej gre za dragulj slovenske poezije, saj je Prešeren v njem izpovedal svojo ljubezen na najbolj čist lirichen način – v sonetnem vencu. Sonetni venec je tiskan v izvirniku in prevodu, zato bralcu daje možnost primerjave oz. vpogled v prevajalčevo delo, kako je Prešerna prepešnil v nemški jezik. Tu je Olof ponovno potrdil svojo prevajalsko sposobnost, pa tudi svojo naklonjenost napram slovenski poeziji in literaturi sploh. Olofu radevolje verjamemo, da je ob prevajanju prečul številne noči predno so nastali pričujoči prevodi. Toda Olof je povedal, da s tem še ni končal in da si je kot cilj zastavil prevesti celotno Prešernovo pesniško delo.

Mohorjeva družba je hkrati predstavila tudi prevod Sonetnega venca v esperanto, ki ga je opravil Tone Logar iz Ljubljane. Vodja Mohorjeve založbe dipl. inž. Franc Kattinig je povedal, da bo Mohorjeva izdala prevod Sonet-

nega venca tudi v drugih jezikih, menda celo v kitajščini. Na predstavitev svečanosti so izvirnik oz. prevode brali Sigi Kolter, Marica Pörsch in Vinko Ošlak.

Predstavitev Ferkove zbirke Napisi na zid zemlje je tudi bila v prostorih Mohorjeve knjigarne. O Ferkovi poeziji oz. zbirki je spregovoril slovenski pisatelj Pavle Zidar, ki je napisal tudi spremno besedo, o sodelovanju med Mohorjevo in Založbo Obzorja so spregovorili Franc Kattinig, Herman Vogel in France Filipič. Ker je predstavitev potekala v okviru „Koroške pomladi“ je o pomenu teh literarnih prireditev – in o Ferkovi poeziji govoril tudi Del Vedernjak.

Ferkova zbirka Napisi na zid zemlje je lično opremljena, za kar spet odgovarja Valentin Oman. Tako je predstavitev bila deležna velikega zanimanja – tudi koroški tisk je obširno poročal o novi Ferkovi knjigi (peti po vrsti). Avtor je številnemu občinstvu bral iz svoje zbirke, medtem ko je Ferkove nemške prevode interpretiral igralec Herbert Macho. Ferkova poezija za koroško slovensko slovstvo gotovo pomeni obogatitev, saj avtor s svojim načinom pisanja v le-to vnaša novo obliko pesnenja, ki se naslanja na slovensko

Janko Ferk

moderno poezijo. Pavle Zidar o Ferkovi poeziji med drugim pravi: „Najbolj opazno pri Ferkovi zbirki je še to, da pesnik nima poezije za nekakšno sproščanje emocij, ampak vidno linearno sledi odmiku od te možnosti, zato njegova lirika ni obložena z atributskimi goščavami. Vse se dogaja v neki jasnini (in se vse tudi dogodi do najbolj tragičnega)...“

Knjigi je možno kupiti v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu.

Ivan Jan O resnični podobi škofa Rožmana

Spomenica jasno kaže, da škof ni več omahoval, da se je odločil za oboročeno belo gardo, za totalen boj proti „boljševizmu“, za snovanje oboroženih belih oddelkov, ki bodo uničevali partizanstvo. Predlogi so se nananašali: na ustanavljanje oboroženih vaških straž, na to, da bodo potrebni bivši jugoslovanski oficirji, ki bi jih neopazno dobili v ujetniških taboriščih, posebej v Ljubljani; iz nje bi izgnali večje število družin (oni bi poskrbeli za spiske), ustanovili pa naj bi tudi „policijske enote, ki bi štele 500 mož... z revolverji in zanesljivo lahko zagotovimo, da bodo nevarni elementi v šestih tednih odkriti, prijeti in izročeni oblastem. Tako bo Ljubljana postala mirno, v redu živče mesto, v katerem ne bo več komunistov... Ti odkriti predlogi pričajo o dobri volji večine. General Roata je rekel, da zdaj lahko ... izbiramo le med redom in boljševizmom ... zato predlagamo po našem ponižnem mnenju zares učinkovito pot.“

Toda – če so v OF še tako pričakovali kak škofov pristanek ali odgovor, so pričakovali zaman. Škof Rožman

je bil za vse to gluh, vedno huje pa se je pogrezal v narodnoizdajalsko umazanijo. Seveda – ne sam! Saj vodstvo OF, CK KPS ali Glavni štab NOV in POS od škofa niso zahtevali ali ga prosili, naj bi tudi on šel proti okupatorju. Kaj takega niso pričakovali. Vsakozi pa so hoteli doseči vsaj to, naj OF ne bi napadal, naj ne bi branil vernikom sodelovati v osvobodilnem boju in naj ne bi sodeloval z okupatorjem. Če mu vera in njegovo ideološko prepričanje branita, da bi se vključil v OF, naj opusti vsaj napade proti njej.

Ne, tudi na to škof ni in ni pristal. Ni pristal tudi ne potem, ko mu je Edvard Kocbek spet poslal pismo (15. januarja 1943) in ga rotil, naj nastopi hrabro, javno in jasno:

„... Nastopite proti svoji okolici in razženite sejmarije po cerkvah!... Pokažite okupatorju, da ste škof mučenega in zatiranega naroda!... Napišite vernikom toplo in ohrabrujoče pastirsko pismo.“

Spet nič.

Čez nekaj dni je (21. januarja 1943) škofu osebno nesel pismo dr. Metoda Mikuža, ki je bil tedaj verski referent

Glavnega štaba NOV in POS, njegov brat Stane. Le ta mu je poleg pisma tudi v razgovoru veliko povedal. Škof ga je po prijaznem razgovoru odslavljal z obljubo, da bo odgovor dobil čez pet dni.

A ko je dr. Stane Mikuž prišel ponj, spet ni bilo nič, čeravno se je

Škof dr. Gregorij Rožman ob domobranski zaprisegi med generaloma Leonom Rupnikom in Erwinom Rösenerjem pred nunsko cerkvijo v Ljubljani, 15. januarja 1945.

Mikužu po teh dveh pogovorih zdelo, da „škof ni popolnoma odklonil našega predloga in sem bratu odgovoril pozitivno.“

Nato so v začetku februarja 1943 škofu napisali nova pisma dr. Metod Mikuž, CK KPS in Glavno poveljstvo NOV in POS. Spet jih je Rožmanu odnesel dr. Stane Mikuž osebno. Škof se je kar prestrašil in spet

Mikuža prosil, če pride po njegov odgovor čez 10 dni. O tem ponovnem obisku pa je dr. Stane Mikuž med drugim povedal:

„Ko sem prišel po odgovor, me je škof sprejel neprijazno. Rekel je, da je njegov odgovor na vabilo principiarno negativen... Ponovno sem ga prosil in roti, naj se vendarle odzove vabilu Osvobodilne fronte, da naj pride na teren, da se bo lahko razgovoril svobodno o vseh stvareh, ki ga danes mučijo. Odgovoril mi je, da bo počakal, kako se bodo stvari razvile.“

Tako je spet vse padlo v vodo.

Toda – kaj vse se je zgodilo pomembnega znotraj škofovega kroga? Škof je jeseni 1942 dobil neko grozljivo pismo, da ga „bodo ubili“, kar je bila klerofašistična provokacija. 13. oktobra 1942 pa je VOS OF zaradi izdajalskega delovanja justificirala dr. Marka Natlačena. Na njegovem pogrebu, ki je bil velika fašistična manifestacija, je govoril škof dr. Rožman, in sicer je tedaj tudi rekel:

„Združite se vsi, ki verujete v Boga (a večina je bila v OF – op. I. J.) ter sebi in potomcem želite življenje lepše in boljše, kakor ga ponuja brezbožni komunizem...“ (se nadaljuje)

11. Rožanski izobraževalni teden

Pester pregled skozi kulturno ustvarjanje sodelujočih društev

V petek 28. februarja se je z otvoritvijo razstave kotmirčana Gorazda Živkoviča v bilčovski Posojilnici začel 11. Rožanski izobraževalni teden, ki je trajal do vključno sobote 9. marca.

Živkovičeva razstava z naslovom „črno-bela nasprotja“ je zbudila mnogo pozornosti, saj jo je na otvoritvi obiskalo okoli 50 ljudi. Razstavo je Herbert Seher označil za znamenje intenzivnejšega sodelovanja sosednjih društev na Gurah. Gorazd Živkovič je v enem delu svoje razstave predstavil industrijske objekte in naprave, v drugem pa plesoče ljudi, glasbo, umirajoča drevesa in motive iz verskega življenja. Razstava bo odprta še do konca marca. Letošnji Rožanski izobraževalni teden je zaobjel skupno 11 prireditve (na sporedu jih je bilo 12, ena je odpadla, o mladinski reviji „Pokaži kaj znaš“ pa smo že poročali), ki jih je oblikovalo 8 društev.

V Šentjakobu v R. je istega dne jezikoslovec dr. Valter Woschitz predaval o asimilaciji. V svojem izčrpnem referatu je med drugim naglasil, da je vsaka asimilacija nasilna in da so izjave raznih politi-

kov, češ da gre pri upadanju števila pripadnikov manjšine za naravno asimilacijo, prazen izgovor. Asimilacija je tako naravna, je naglasil govornik, kakor umor ali posiljevanje. Najboljši način boja proti asimilaciji je osebna angažiranost vsakega posameznika. Po predavanju se je razvila zelo živahna diskusija. Kljub slabemu vremenu v soboto 1. marca, se je dia-predavanja o alpinistični odpravi na Grenlandijo udeležilo kar lepo število ljudi. O tem predavanju imamo posebno poročilo na 5. strani.

V ponedeljek 3. marca je SPD „Gorjanci“ vabilo na šahovski turnir k Pušniku v Šentgandolcu, v okviru katerega so se „spoprijeli“ šahisti „le-vega in desnega brega Drave“. Jasni zmagovalci so bili šahisti desnega brega iz Sveč, nastopili so s svojimi najmočnejšimi igralci.

Tudi naslednje predavanje dr. Matjaža Sienčnika „nalezljive otroške bolezni“ 5. marca, je priredilo

SPD „Gorjanci“, tokrat pri Mežnarju v Kotmari vasi. To izredno zanimivo predavanje je zlasti mladim staršem in pa tudi drugim koristno služilo za ukrepanje proti otroškim boleznim, kot so to rdečica, ošpice in druge. Diskusija po predavanju je tekla tudi o najbolj pogostih v zimskem času nastopajočih boleznih, kot so gripa, prehlad in druge bolezni, ki jih je mogoče zdraviti doma in z domačimi zdravilnimi sredstvi.

V sredo 5. marca je imelo KD „Peter Markovič“ iz Rožeka v gosteh arheologa dr. Franza Glaserja, ki je predaval o ilirskih izkopaninah na Bregu, kjer so že v prejšnjem stoletju našli dragocene svinčene figure iz Hallstattske dobe. Rožeški prosvetaši so ob pomoči omenjenega arheologa že lansko leto imeli v Rožeku razstavo o teh ilirskih grobiščih na Bregu in se sedaj prizadevajo, da bi to prastaro kulturno pokrajino na območju Rožeka naredili privlačno tudi za tujce. Predsednik društva dipl. inž. Franci Kattinig proučuje namreč možnost izdaje knjige o teh dragocenih najdbah, ki so edinstvene na območju Avstrije.

V četrtek 6. marca je bilo v bilčovski Posojilnici predavanje okrajnega sodnika dr. Tomija Partla „Iz dnevnika okrajnega sodnika“. Čeprav je splošno mnenje, da je „paragrafarsvo“ suhoparno, je pa zbrana publika hitro spremenila svoje mnenje in z velikim zanimajem sledila predavanju ob izvajanjih sodnika, in se vključila v živahno diskusijo.

V petek 7. marca je bil v Borovljah v društveni sobi zanimiv „večer domačih pripovednikov. Namesto dr. Herte Laussegger, ki je zbolela, je povezoval večer dv. svet. dr. Pavle Zablatnik. Med najbolj zgovornimi pripovedniki je bila 86-letna Ursula Grutner pd. Čezinka.

V soboto 8. marca so Svečani posvetili svoj filmski večer znanemu ustvarjalnemu kiparju Francetu Goršetu in društveni dejavnosti „Kočne“, v nedeljo pa je bil za zaključek kot po navadi „dan domačih jedil“, tokrat pri Knaberlnu v Velinji vasi.

11. Rožanski izobraževalni teden se je tudi letos predstavil s pestro paleto predavanj in drugih dejavnosti ter tako potrdil, da je ustregel svojemu namenu – izobraževanju podeljenja in hkrati tudi dal lep pregled skozi kulturno ustvarjanje sodelujočih društev Roža in Gur.

Tečaj: DELO Z VIDEOKAMERO

Čas: 14., 19. in 20. marca 1986 ob 19.00 do 21.30 ure v Mladinskem domu SSD v Celovcu.

Tečaj vodi prof. Štefan Pinter. Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza.

Gorazd Živkovič na razstavi svojih slik v Bilčovsu

Kravcerjeve mame ni več

V sredo 5. marca smo se na šentjakobškem pokopališču za vedno poslovili od Terezije Krautzer pd. Kravcerjeve mame iz Šentpetra pri Šentjakobu v Rožu. Po težki bolezni je v 63. letu starosti za vedno zaprla svoje blage oči in tako v globoki žalosti zapustila moža in štiri otroke z družinami.

Kravcerjeva mama se je rodila v Šentpetru na Vašinhaj, po vojni pa se je prisojila na Kravcerjevo kmetijo v Šentpetru. V zakonu z možem Korlom so se rodili štirje otroci, med njimi sin Karl, predsednik Slovenskega prosvetnega društva „Rož“ v Šentjakobu. Pokojna je bila odlična pevka, kar so podedovali tudi otroci, prav posebno Karli, ki je odlični pevec in solist v mešanem pevskem zboru „Rož“ iz Šentjakoba. Od mame in očeta so podedovali tudi ljubezen in zvestobo do svojega naroda, tako da velja Kravcerjeva družina za

močan steber narodnega delovanja in prid ohranitvi naše narodne skupnosti na Koroškem.

Rajna Kravcerjeva mama je imela težave s srcem že dolga leta. Zadnje čase pa se ji je zdravje poslabšalo, tako da je morala v bolnišnico v Celovec, kjer ji pa niso mogli več pomagati. Njeno dobro srce je prenehalo biti.

Velika množica ljudi pri pogrebu, je prepričljiv dokaz, kako priljubljena in spoštovana je bila Kravcerjeva mama med našim prebivalstvom. Od pokojne se je v cerkvi poslovil cerkveni zbor, katerega pevka je bila dolga leta, na pokopališču pa MePZ „Rož“, katerega petje ji je bilo še posebno pri srcu.

Kravcerjevo mambo bomo ohranili v trajnem spominu, možu in otrokom z družinami pa izrekamo globoko sožalje. Naj ji bo zemlja lahka.

Prireditve

Podjunska baza Katoliške mladine vabi na **KRIŽEV POT** ki bo letos v soboto 22. 3. 1986 ob 18.00 uri v Dobrli vasi

OBIRSKO **PLANINSKI VEČER V SLIKI IN BESEDI (predavanje z dia-pozitiv)** v soboto 15. 3. 1986 ob 20. uri pri Kovaču na Obirskem Prireditelj: SPD „Obir“ na Obirskem

SODOBNO OBREZOVANJE IN CEPLJENJE SADNIH DREVEŠ v petek 14. 3. 1986 ob 13. uri pri Warumu v Zgornjih Borovljah – Pečnici. Prireditelja: Slovenska kmečka zveza in Zadruga Ledince v soboto 15. 3. 1986 ob 9. uri na Moščenici pri Bilčovsu. Prireditelja: Slovenska kmečka zveza in SPD „Bilka“ v Bilčovsu v soboto 15. 3. 1986 ob 14. uri v Šmihelu. Prireditelja: Slovenska kmečka zveza in KPD Šmihel Predavatelj: dipl. inž. Franc Lomberger

Zveza slovenske mladine Železna Kapla vabi na predavanje z diapozitivi **„DER KANDIDAT UND SEINE BUNDESGENOSSEN“** (o kandidatu za zveznega predsednika dr. Scrinziju) predavanje bo v društveni sobi zadruge v Železni Kapli. V nedeljo, 16. 3. 1986 ob 19. uri

ŠMIHEL **KONCERT** na cvetno nedeljo 23. 3. 1986 ob 19.30 uri v farni dvorani v Šmihelu Nastopa: Moški pevski zbor dunajskega krožka Prireditelj: KPD Šmihel

KURENT v soboto 15. 3. 1986 ob 19.30 uri v kulturnem domu v Šentprimu Prireditelj: SPD „Danica“ Šentvid v P. v nedeljo 16. 3. 1986 ob 19.30 uri v farni dvorani v Šentjakobu v R. Prireditelj: SPD „Rož“ Šentjakob v R. Nastopa igralska skupina Obace

GLOBASNICA **POGOVORNI VEČER S TEMATIKO „SPOVED“** v petek 21. 3. 1986 ob 20. uri v župnišču v Globasnici. Večer bo oblikoval Ivan Antolič iz Sveč Prireditelj: Farna mladina Globasnica

SPD „Jepa-Baško jezero“ in Slovenska prosvetna zveza vabita na **SREČANJE ROŽANSKIH MOŠKIH PEVSKIH ZBOROV** v soboto, 22. marca 1986 ob 19.30 uri v kulturnem domu v Ledincih. Sodelujejo: Moški zbor SPD „Radiše“, SPD „Borovlje“, SPD „Bilka“, SPD „Jepa-Baško jezero“, Moški zbor dunajskega krožka

CELOVEC **RAZSTAVA IN LITERARNO BRANJE** v petek 14. 3. 1986 ob 18.00 uri v Mohorjevi knjigarni Ob odprtju razstave slik **Valentina Čertova** iz Sel bo Anton Slavič prestavil svojo zbirko pesmi „Iskal sem luč“, ki jo je ilustriral Valentin Čertov.

DOB **LETEČA ŽABA** v soboto 15. 3. 1986 ob 17. uri v gasilskem domu v Dobu Nastopajo: Lutke KPD Šmihel pri Pliberku

Slovenska prosvetna zveza vabi na ogled glasbene pravljice **„PRAVLJICA NA VISOKIH PETAH“** (izvaja Katja Virant s skupino) v petek 21. marca 1986 ob 8.45 uri v otroškem vrtcu Naš otrok v Celovcu ob 10.30 uri v otroškem vrtcu v Šentpetru in ob 15. uri v otroškem vrtcu v Škofičah

Krščanska kulturna zveza vabi na **REDNI OBČNI ZBOR** v petek 14. 3. 1986 ob 19. uri v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma (10.-Oktober-Straße 25) v Celovcu

ROŽEK **ZDRAVNIK PO SILI** v soboto 15. 3. 1986 ob 19.30 uri na Muti v Rožeku Gostuje igralska skupina SPD „Dobrač“ na Brnci Prireditelj: KD „Peter Markovič“

PEČNICA **KRIŽEV POT – KATOLIŠKE MLADINE ROŽ** v soboto 15. 3. 1986 ob 19. uri v farni cerkvi na Pečnici

KONTAKTNA LEČA petek, 14. 3. 1986: 16.00 Lutkovno gledališče – 16.30 B. C. Bünker (branje) – 17.00 F. Hafner (lov. branje S. Bodengruber, F. Frühberger) – 17.30 „Pierot“ (glasbeno-scenska collage) – 18.30 P. Ratzenbeck – 20.30 FEST. V času prireditve razstavljajo: Gisbert Hoke, Jürgen Maurer, Jörg Weitlinger, Stefan Jausz, Adrian Bucher, Karin Meiritsch.

ŠENTPETER PRI ŠENTJAKOBU V R. Katoliška mladina dekanij Borovlje in Rožek vabi na **MLADINSKO VESPERO** v petek 21. 3. 1986 ob 19. uri v Šentpetru pri Šentjakobu

ŽELEZNA KAPLA **STROKOVNO PREDAVANJE o reji krav dojlj (Mutterkuhhaltung)** v sredo 19. 3. 1986 ob 14. uri (na Jožefa) v hotelu Obir v Železni Kapli Predava: univ. prof. dr. Jože Osterc iz Ljubljane Prireditelj: Slovenska kmečka zveza

RADIŠE **„KRIŽEV POT“ SLOVENSKE KOROŠKE SKAVTOV** v petek 14. 3. 1986 ob 18. uri v farni cerkvi na Radišah

Spored proslave ob 40-letnici Zveze koroških partizanov

v nedeljo, dne 23. 3. 1986 ob 14.00 uri v Mladinskem domu SSD, Mikschalle 4, v Celovcu

1. Koroški partizanski pevski zbor
2. Otvoritev in pozdrav
3. Koroški partizanski pevski zbor
4. Govor predsednika ZKP Janeza Wutte-Luca
5. Tamburaši iz Železne Kaple
6. Čestitke in pozdravi
7. Tamburaši iz Železne Kaple
8. Recital
9. Predstavitve knjige „Korenine živé“
10. Mešani pevski zbori France Pasterk Lenart, Danica in Zarja
11. Zaključne besede tov. Lipeja Kolenika
12. Koroški partizanski pevski zbor, mešani pevski zbori France Pasterk Lenart, Danica in Zarja

Slovo od Bojana Lubeja

„Njegovi sodelavci, prijatelji, pa tudi učenci stojimo nemi ob njegovem grobu – in osiroteli. Osirotni za njegove dragocene prijateljske nasvete, nikdar vsiljene, marveč vedno dane z velikim respektom pred samostojnim subjektom in suverenom – zamejsko narodnostno skupnostjo.“

Besede, ki jih je govoril dr. Franci Zwitter, ko se je minuli petek na ljubljanskih Žalah v imenu vseh zamejskih Slovencev poslavljaj od Bojana Lubeja, so bile izraz globoke žalosti in izraz iskrene hvaležnosti. Veljale so človeku, ki je velik del svojega dolgoletnega političnega dela posvečal prav skrbi za usodo tistih delov slovenskega naroda, ki živijo izven meja matične države.

Govornik zamejskih Slovencev je poudaril, da je Bojan Lubej prispeval k globljemu, sodobnejšemu dojemanju manjšinske problematike, ki terja razrešitev vseh problemov v smislu potreb in zahtev manjšine same kot suverene nositeljce svojih pravic in edine poklicane in upravičene tolmačice svojih teženj. „Z nami vred je veroval, da je ob vsej hudobiji, celo ob ponovnih eskalacijah nacionalizma, s pomočjo mladih demokratičnih sil moč počlovečiti odnose med ljudmi, še prav posebej med sosedbi ter tudi v tem še vedno nacionalistično razprtem prostoru prižgati in obvarovati vsaj drobno lučko humanizma v korist zavarovanja obstoja in razvoja narodnih skupnosti.“

Ko je v imenu vseh zamejskih Slovencev izrekel Bojanu Lubeju poslednje priznanje in zahvalo za njegov veliki doprinos v korist globalnega razumevanja in učinkovitejšega obravnavanja zamejske problematike, je zagotovil, da bomo zamejski Slovenci ohranili Bojana v trajnem hvaležnem spominu.

Besede slovesa sta spregovorila tudi dolgoletna Bojanova sodelavca Rudi Čačinovič in Jože Hartman, s pesmijo pa se je poslovil oktet iz Suhe.

Pismo bralca Povejmo mladini resnico o nacistični dobi

V ponedeljski slovenski oddaji celovskega radia je predsednik Zveze koroških partizanov Luc pripovedoval o upor in boju proti nacifašizmu na Koroškem. Njegovo izvajanje se mi je zelo dopadlo in sem mu prav hvaležen za to. Posebno zanimivo se mi je zdelo, ko je govoril o vzrokih, zakaj je sploh prišlo do partizanskega boja: najprej je bilo krvavo nasilje nacistov in šele potem je prišlo do upora zatiranih.

Tudi našo družino so nacisti pregnali v taborišče in sem tako že kot otrok okusil krivico in nasilje. Čeprav so nas oropali vsega: doma, imetja in

človekovega dostojanstva, so mnogi od nas morali v nemško vojsko. Če bi takrat tudi jaz moral k vojakom, bi se gotovo raje pridružil protifašističnim borcem, saj kot „sovražnik države in naroda“ vendar nisem imel domovine, ki bi jo branil.

Mislim, da bi take oddaje, kot je bila v ponedeljek, morali imeti večkrat. Sploh bi morali veliko bolj skrbeti, da bi ljudje in predvsem mladina spoznali resnico o nacistični dobi – o trpljenju naših ljudi in o njihovem boju za svobodo in pravico.

Jože Urank, Galicija

Igralska skupina Slovenskega prosvetnega društva „Zarja“ v Železni Kapli vabi na premiero

„CASOVNO RAZPOREDJE V BIRKENWALDU“ Viktor E. Frankl

Psiholog doživlja taborišče smrti v soboto 22. 3. 1986 ob 20. uri v farni dvorani v Železni Kapli

Slovensko prosvetno društvo Radiše vabi na **VEČER DOMAČIH PRIPOVENIKOV** v sredo 19. 3. 1986 ob 19.30 uri v kulturnem domu na Radišah

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na **SMUČARSKI IZLET NA VOGEL** v nedeljo 16. 3. 1986 Zbirališče med 7. in 7.30 uro pri Deteljici (Črpalka) v Trziču

TRADICIONALNI NAMIZNOTENIŠKI TURNIR ZSM ŠKOCIJAN bo 31. 3. 1986 z začetkom ob 12. uri

MENJAVA DENARJA

Stanje v četrtek 6. marca 1986

Za 100 dinarjev dobite	4.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	5.25 šil.
Za 100 lir dobite	0.99 šil.
Za 100 lir plačate	1.05 šil.
Za 100 mark dobite	694.00 šil.
Za 100 mark plačate	710.30 šil.

Velik odziv na literarni razpis „Gruppe 508“

Literarni razpis, ki ga je razpisala „Gruppe 508“ oz. društvo za pospeševanje nove umetnosti (Verein zur Förderung neuer Kunst), je naletel na izredno velik odmev. V svoji tozadevni tiskovni izjavi, pobudniki natečaja menijo, da v zvezi z liriko ne kaže

govoriti o superlativih, vendar če se je na razpis, katerega rok je bil 28. februarja odzvalo skupno 85 avtorjev in avtoric (med njimi tudi trije slovenski), lahko govorijo o mali senzaciji.

Žirija, v kateri sodeluje tudi naš pesnik Gustav Januš, bo izmed 85 vposlanih del morala izbrati dobitnike nagrad. Zanimivo je, da gre za 40 ženskih in 43 moških avtorjev, ki se potegujejo za literarno nagrado mesta Beljak (šil. 10.000.-) in za pospeševalno nagrado Banke za Koroško in Štajersko (Bank für Kärnten und Steiermark). Obe banki sta dali na razpolago isti znesek (šil. 10.000.-).

Zanimivo je, da so se mladi avtorji (najvišja starostna stopnja je bila določena s 27 leti) vsebin-

ske bavijo pretežno z razpoloženjsko in ljubezensko liriko ter časovnimi ter medčloveškimi odnosi. Manj je v prispevkih jezikovnih eksperimentov, medtem ko preseneča skrb za jezik.

Tako kot minulo leto, bo tudi letos Založba Drava izdala edicijo pesmi dvajset najboljših avtorjev, torej pesmi, ki bodo nagrajene. Zbirka bo izšla na dan razglasitve nagrajencev, predvidoma maja letos. Pred tem pa bo žirija imela še polne roke dela, seveda tudi založba, saj bo izbor pesmi treba natisniti v zelo kratkem roku.

Razveseljivo je, da se v to brez dvoma razveseljivo akcijo vključuje tudi naša založba, ki s tem izpričuje svojo širino na vse strani.

Poslovili smo se od Mežnarjevega očeta in mame

Pred kratkim nas je pretresla žalostna vest, da sta istega dne in skoro ob istem času umrla mož Hanzej in žena Ana Schwan pd. Mežnarjeva oče in mati iz Loge vasi. Oba sta našla svoje poslednje počivališče v soboto na logavaškem pokopališču.

Pred 57 leti sta se podala na skupno zakonsko pot, prejšnji tork pa sta skupno zaključila dolgo življenjsko pot. Najprej je umrl Hanzej (89) tri ure pozneje pa še žena Ana (79). Smrt moža jo je tako prizadela, da ji je odpovedalo srce. Ta nadvse tragični dogodek je globoko pretresel široko javnost, najbolj pa seveda sina Pepeja z družino in sorodnike.

Na sobotnem pogrebu se je zbrala ogromna množica ljudi, med njimi številni lovci in gasilci. Pokojni Mežnarjev Hanzej je bil z dušo in telesom lovec, kateremu gre zasluga, da je med prvimi navezal stike z lovskimi tovariši v Sloveniji, kar je ob odprtem grobu v svojih poslovnih besed-

dah poudaril zastopnik deželne lovske organizacije Hermann Schnabl in ob tej priložnosti tudi v nemškem in slovenskem jeziku recital pesem o Zlatorogu. Prav tako se je ob odprtem grobu v imenu deželne gasilske organizacije poslovil Ernst Jenul, saj je bil Hanzej tudi med ustanovitelji požarne brambe v Logi vasi. Oba govornika sta tudi pokojni ženi Ani izrekla zahvalo za razumevanje, saj je bil njen mož Hanzej kot lovec in gasilec zelo zaposlen.

Mežnarjevega Hanzeja pa poznamo tudi po drugi plati in sicer kot aktivnega kulturnopolitičnega dejavnika, saj je bil leta podpredsednik SPD Loga vas in zlasti pri občinskih volitvah med najbolj zavzetimi za našo stvar. Tudi v najhujšem času naše zgodovine, v času Hitlerjeve strahovlade, je Hanzej pokazal zvestobo do svojega ljudstva in se povezal z narodnoosvobodilnim gibanjem.

Mežnarjeva hiša je bila že nekdanj dom srečanja. Tudi pevci SPD Loga vas, ki so obenem tudi cerkveni pevci, imajo tam stalno pevsko vaje. V tem zboru poje tudi sin Pepi, ki je prav tako kot pokojni Hanzej mežnar v cerkvi in lovec (tudi pokojnikov oče je bil lovec) ter zaveden član naše narodne skupnosti.

Logavaški prosvetasi, na čelu s predsednikom Stankom Tschernitzem, so se od pokojnika poslovili v cerkvi v okviru maše zadušnice, na pokopališču pa so mu pod vodstvom Stanka Tschernitza zapeli pokojnikovo najljubšo pesem „Polje, kdo bo tebe ljubil.“

Vsesplošno priljubljenega Hanzeja Schwana in ženo Ano bomo ohranili v častnem spominu, globoko prizadetemu sinu z družino in sorodnikom izrekamo naše globoko sožalje.

more šteti kot politično sposobne, da bi bili skupina v akademskem društvu. Ne morda zaradi tega, ker bi odrekal bogoslovcem kakšne akademične kakovosti, ampak bil sem mnenja, da so to ljudje, ki imajo čisto posebno izobrazbo in ki v svojih osebnih odločitvah niso prosti, ampak pod določenim imperativom svoje avtoritete in da zato pravzaprav ne spadajo v akademsko društvo, kjer bi naj ljudje bili svobodni. Starc je na tem sestanku med drugimi govoril za vključitev, jaz pa se v javno debato nisem spustil, ker je bilo že po predhodnih pogovorih očitno, da je stvar brezupna in da bi bil rezultat le ta, da bi prišlo do brezplodnega prepiranja. Zadeva je bila politično že prej odločena. To je bila tudi priložnost, pri kateri je prišlo do nekeake družabne igre s prižiganjem sveč. Menda so jo prinesli akademiki iz Ljubljane in imel sem občutek, da Tischlerju to ni ravno po volji.

Vprašanje preorientacije slovenskega inteligenčnega naraščaja v naprednem smislu je v naših razmerah bilo tudi stvar moralne trdnosti in značajne odpornosti prizadetega človeka. Osebnost nisem nikoli občutil simpatij do ljudi, ki so zapustili duhovniški poklic, potem pa se začeli aktivno udejstvovati proti stanu, iz katerega so prišli, z drugimi besedami, do ljudi, ki niso znali pravilno oceniti, kako daleč človek pač v svojih osebnih odločitvah lahko gre. Govoril sem že o primeru Križaja. Ni simpatično, če človek pljuva v lastno skledo. Povedati je pa treba, da je veliko krivde bilo tudi z druge strani, ki ni v teh zadevah poznala nobene rahločutnosti. Toliko gnojnice in toliko sovraštva, ki se je izlilo proti nam, ki smo izstopili iz Marijanišča že prej ali pa v poznejših letih, kaj takega človek težko razume in zato je treba imeti res dobre živce. O vsakem takem človeku so vedeli veliko povedati in šušljali so o njem najbolj čudne stvari. Spričo

14. Globaški kulturni teden

od 2. do 16. marca 1986

Prireditelja: Slovensko kulturno društvo v Globasnici in Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Štebnju.

Spored:

Petek, 14. 3. 1986 ob 20. uri v ljudski šoli v Globasnici – Mariborski rapsodij „TAKRAT V STARIH ČASIH“, izvajajo: Hiacinta Casnik, Jože Zupan, Veronika Mihelič, Mojca Zupančič, Aleksander Kovač

Sobota, 15. 3. 1986 ob 14.30 uri v župnišču v Globasnici – Lutke Šmihel „LETEČA ŽABA“, Lenčka Kupper

Nedelja, 16. 3. 1986 ob 15. uri v gostilni Šoštar v Globasnici – SREČANJE MEŠANIH ZBOROV IZ PODJUNE.

Pliberk

Da pri nas nismo kar tako od muh in za plankami, priča nedavni „špektakel“ na Peci. Tam so si štirje smučarji zadali nalogo, da postavijo nov svetovni rekord v stournem neprenehnem smučanju. Zanimivo pri tem je, da so si prav Peco izbrali za to „martranje“. Še posebno hudi mraz je tekmovalcem povzročal hude preglavice. Mnogi so računali s tem, da ne bodo uspeli, vendar so zmagali.

Pravijo, da je takšna senzacionalna zadeva na Peci močna reklama, tako za zimski, kakor tudi za letni turizem našega kraja. Vse razumemo, ne razumemo pa tega, da daje za takšne rekorde, med drugimi tudi naša občina lepe denarje, menda 20.000 šilingov, dočim pa za domača kulturna in športna društva, vsaj naša, vedno primanjkuje denarja. Pa še nekaj je na tej prireditvi posebnega. Sam pospd Haider je prevzel pokroviteljstvo za to prireditev, to je tisti Haider, ki bi rad, da bi mi čim prej izginili z naše zemlje.

Škoda je, da kralj Matjaž še vedno spi v notranjosti Pece in da ne vidi, kaj vse se dogaja na njegovi gori. Njegov rekord vzdrževanja ni vztrajanja (skoro 500 let pod Peco) je gotovo že nešteto krat prekosil vse rekorde današnjega časa oziroma njegovih „snežnih“ mož.

ikej

Slovenji Plajberk

Slovensko prosvetno društvo „Vrtača“ je v soboto 1. marca vabilo na dia-predavanje o prvi slovenski alpinistični odpravi na Grenlandijo. Kljub gripi, ki je razsajala v Slovenjem Plajberku in snežnemu meteu, se je v gostilni pri Foltu nabralo kar lepo število ljudi in si ogledalo dia-predavanje, ki ga je imel Janez Bizjak iz Ljubljane, vodja prve slovenske alpinistične odprave na Grenlandijo. Na izredno zanimiv in privlačen način nas je seznanil s potekom odprave v ledeni svet pod polarim soncem, katere spremljevalci so bili lakota, neizmerni napor in nevarnosti. Kljub tem težavam pa je bila bera velika, saj so odkrili nove ledenike in preplezali vrhove, na katere še ni stopila človeška noga. Janez Bizjak je bil še drugič na Grenlandiji, kot spremljevalec domžalskih alpinistov. Tudi ta odprava je bila zelo uspešna, saj so njeni člani preplezali precej novih vrhov. Poleg opisa poteka odprave, nas je predavatelj seznanil tudi z življenjem prebivalcev tega največjega otoka na svetu – Eskimov. Ob tej prilož-

nosti naj še zapišemo, da je Janez Bizjak o obeh odpravah na Grenlandijo napisal knjigo.

Janez Bizjak je nameščenec Triglavskega narodnega parka in kot tak velik ljubitelj Julijskih Alp. Zato tudi razumemo, da nas je – to je bila naša splošna želja – popeljal v sliki in besedi v ta čudežni svet, v katerega središču kraljuje mogočni Triglav.

Zaključno naj še povemo, da je bilo to predavanje v sklopu 11. rožanskega izobraževalnega tedna, katerega organizatorji so se prvič poslužili tudi planinske tematike, za kar so jim še prav posebno hvaležni planinci.

Plajberzan

JOŽEFOV SEMENJ
bo v ponedeljek 17. marca
1986 na Glavnem trgu v
Borovljah

Film o lužiških Srbih

„RUBLAK – LEGENDE
VOM VERMESSENEN LAND“

- V petek 14. 3. 1986 ob 19.00 uri v WIFI dvorani v Celovcu
Prireditelji: EBZ, Österreichische DDR Gesellschaft in SPZ
- V soboto 15. 3. 1986 ob 14.30 uri v Mestni hiši v Borovljah
Prireditelja: SPD Borovlje in SPZ

Po filmu diskusija z avtorjem Jurijem Kochom in režiserjem Konradom Hermannom.

Slovensko prosvetno društvo GORJANCI
Slovenischer Kulturverein GORJANCI

SYNTHESIS 4
Harmonikarski ansambel iz tržaške pokrajine
Igra 24 harmonikarjev od 11 do 25 let starosti
Harmonika-Ensemble aus der Triestiner Umgebung
Es spielen 24 Musiker im Alter von 11 bis 25 Jahren

V nedeljo 16. 3. 1986 ob 14.30

V ljudski šoli Kotmara vas
In der Volksschule Köttmannsdorf

Is program:
Sonnenwunder (H. Rausch)
Dahmenski ples (A. Götts)
Halkinada (A. Götts)
Blau-Isong, Carsten (H. Rausch)

Slovensko prosvetno društvo Radiše vabi na

premiero igre

JUNONA IN PAV

Sean O'Casey

v nedeljo 16. marca 1986 ob 14.30 uri v kulturnem domu na Radišah

Igra domača igralska skupina v režiji Nužija Wieserja.

Franc Petek SPOMINI

52

Zavedali so se pač odločilnega pomena, ki ga je osnovnošolska vzgoja imela za preprečevanje slovenskega narodnega razvoja. Saj je jasno, da do takšnega plebiscita sploh ne bi moglo priti, če ne bi nemško usmerjeni učitelji prej že dolga desetletja vplivali na razvoj narodne zavesti.

Seveda pa se je tudi katoliška struja zanimala ne samo za bogoslovce, ampak tudi za laične akademike. In dejstvo je, da so ideološko imeli več uspeha kakor pa sem ga imel jaz. Deloma je razlog za to bil pač okoliščina, da so se naši študentje veliko bolj zanimali za pesništvo, literaturo in podobne stvari kakor pa za realne predmete in tako je bilo nekako naravno, da so katoliški ideologi Tischler in Blüml imeli več vpliva na te ljudi kakor pa jaz. Kolikor se spominjam se je temu vplivu upiral samo dr. Jug; dr. Hafner se je nagibal sem in tja, od učiteljev pa je bil drugačnega mišljenja le Aichholzer. Drugi akademiki so več ali manj bili vsi pod vplivom te Blümllove struje.

Še pred atentatom na Dollfussa je bil dijaški sestanek v Šmihelu, kamor so povabili tudi katoliške akademike iz Ljubljane in kamor sva bila povabljeni Starc in jaz. Šlo je za to, da se ustanovi akademska sekcija v Prosvetni zvezi, v to sekcijo, pa bi se naj vključili tudi bogoslovci. Jaz sem bil odločno proti temu, ker sem smatral, da se bogoslovce ne

mentalitete našega ljudstva, kjer je še vedno veljalo mnenje, da mati, ki je rodila duhovnika, pride kar živa v nebesa, so take govorice seveda močno učinkovale. Kaj vse so npr. govorili o dr. Luki Sienčniku! O njem je npr. krožila parola: »Rajši bo kravam v rit gledal, kakor da bi bil duhovnik!« To omenjam samo zaradi mentalitete, ki je vladala. Do duhovniškega stanu sem osebno vedno skušal imeti kolikor toliko pravo distanco in ne jaz ne tisti, ki so bili podobnega mnenja kot jaz, nismo blatili duhovnikov kot je včasih bila navada starih liberalcev. Pa čeprav včasih človek rabi besedo far, s tem še ne misli kaj posebnega. To se pač tako reče, saj tudi človek včasih zakolne in reče hudič, ne da bi ravno na hudiča mislil. Ampak sovraštvo klerikalne strani je včasih že presevalo vsako mero in se ni ustrašilo nobenega vmešavanja v avtonomijo človekove osebnosti. Vmešavala se je v družinske razmere in druge čisto osebne stvari. S tem hočem povedati, kako težko je res bilo za slovenskega akademika na Koroškem, da pride do samostojnega, naprednega stališča.

XVI

**HITLERJEVA NEMČIJA IN KOROŠKI
SLOVENCİ DO PREPOVEDI
SLOVENSKEGA ŽIVLJENJA LETA 1941**

Omenil sem že svoj pogovor z nacionalsocialističnim poslancem Herzogom, ko sem se vračal z Jepe, z enega svojih planinskih izletov. Bilo je to jeseni 1937. Še precej visoko gori sem slučajno naletel nanj, ko je tam meril les. V dežel-nem zboru se ta človek seveda ni upal z menoj govoriti, toda tukaj sva bila čisto sama.

(se nadaljuje)

Cankarjeva ponatiskuje

sto romanov

Zbirka, ki smo jo vzeli za svojo
Moč velikega jezika majhnega naroda (Bojan Štih)

V sto romanih imamo:

- * sedemdeset svetovno znanih romanov, ki so v Sto romanih prvič izšli v slovenščini,
- * sto študij o romanu; nekatere med njimi so danes že klasika in temelj vedenja o tej literarni zvrsti pri nas,
- * zanimivo in dobro branje za vsakogar; med izbranimi romani je veliko naslovov, ki uživajo priljubljenost med najširšim bralstvom.

Zato ni čudno, da kljub nakladi 1.800.000 knjig, mnogih naslovov ni mogoče dobiti nikjer: še v knjižnicah ne.

Vseh sto romanov – skupaj 135 knjig – boste dobili v treh letnikih. Petinštirideset knjig v enem letu ne boste dobili v nobeni drugi, ne naši ne tuji, knjižni zbirki. Prvih deset knjig boste prejeli že v začetku maja, drugih deset sredi junija, deset v septembru in petnajst pred novembrskimi prazniki.

Tudi za ponatis velja:

Sto romanov je ta trenutek spet, kot ob izidu najcenejša leposlovna knjižna zbirka na Slovenskem. Posamična knjiga stane v prednaročilu le 2100 dinarjev.

Kako boste zbirko naročili in plačali:

V prvem letniku izide petinštirideset knjig. Odplačate jih lahko v 12 mesečnih obrokih po 7875 dinarjev. Tako nizko ceno lahko zagotovimo le v prednaročilu. Zaradi splošnih ekonomskih pogojev pa to ceno lahko zagotovimo samo kupcem, ki bodo knjige naročili do 31. marca in redno plačevali mesečne obroke.

Za kasnejša naročila bo število obrokov manjše. Če boste zbirko naročili po 31. marcu, si boste lahko to izjemno ugodno naročniško ceno zagotovili le, če boste vse zaostale obroke poravnali takoj (npr. če boste naročili zbirko junija, morate plačati ob naročilu takoj tri obroke itd. ...)

V redni prodaji bo cena posamične knjige najmanj 3500 dinarjev (pri posamezni knjigi prihranite kar 1400 din ali pri celotnem letniku 63.000 din). In še posebna ugodnost: Še 30% popusta dobite, če ob naročilu do 15. aprila letos plačate celotni letnik.

I. letnik

1. Flaubert: Gospa Bovaryjeva
2. Hamsun: Potepuhi
3. Hardy: Čista ženska. Tess iz rodovine D'Urbervillov
4. Gončarov: Oblomov
5. Gogolj: Mrtve duše
6. Gide: Vatikanske ječe
7. Wilde: Slika Doriana Graya
8. London: Martin Eden
9. Tolstoj: Vstajenje I
10. Tolstoj: Vstajenje II
11. Camus: Tujec, Kuga
12. Stendhal: Rdeče in črno I
13. Stendhal: Rdeče in črno II
14. Balzac: Zgubljene iluzije I
15. Balzac: Zgubljene iluzije II
16. Huxley: Groteski ples
17. Jones: Od tod do večnosti I
18. Jones: Od tod do večnosti II
19. Lermontov: Junak našega časa
20. Lagerlöf: Gösta Berling
21. Silone: Seme pod snegom
22. Swift: Gulliverjeva potovanja
23. Jacobsen: Niels Lyhne
24. Kafka: Grad
25. Dickens: David Copperfield I
26. Dickens: David Copperfield II
27. Dickens: David Copperfield III
28. Laxness: Islandski zvon
29. Dostojevski: Mladenič I
30. Dostojevski: Mladenič II
31. McCullers: Ura brez kazalcev
32. Döblin: Berlin, Alexanderplatz
33. Pasternak: Doktor Živago
34. Sterne: Tristram Shandy I
35. Sterne: Tristram Shandy II
36. Austen: Prevzetnost in pristranost
37. Styron: Lezi v temo
38. James: Ambasadorji I
39. James: Ambasadorji II
40. Hesse: Stepni vojak
41. Leskov: Soborjani
42. Tagore: Dom in svet
43. Broch: Vergilova smrt
44. Mann: Doktor Faustus I
45. Mann: Doktor Faustus II

II. letnik

46. Hemingway: Komu zvoni
47. Huxley: Kontrapunkt življenja I
48. Huxley: Kontrapunkt življenja II
49. Manzoni: Zaročnica I
50. Manzoni: Zaročnica II
51. Sartre: Gnus
52. Woolf: Gospa Dalloway
53. Joyce: Umetnikov mladostni portret
54. Turgenjev: Očetje in sinovi
55. Flaubert: Vzgoja srca
56. Balzac: Oče Goriot
57. Tolstoj: Vojna in mir I
58. Tolstoj: Vojna in mir II
59. Tolstoj: Vojna in mir III
60. Tolstoj: Vojna in mir IV
61. Petronius: Satiricon
62. Fitzgerald: Veliki Gatsby
63. Proust: V Swannovem svetu
64. Malraux: Kraljevska pot
65. Bulgakov: Mojster in Margareta
66. Wolfe: Ozri se proti domu, angel I
67. Wolfe: Ozri se proti domu, angel II
68. Gorki: Trije ljudje
69. Crnjanski: Selitve I
70. Crnjanski: Selitve II
71. Crnjanski: Selitve III
72. Hoffmann: Življenjski nazori mačka Murra
73. Maupassant: Njeno življenje
74. Steinbeck: Vzhodno od raja I
75. Steinbeck: Vzhodno od raja II
76. Laclós: Nevarna razmetja
77. Wharton: Hiša veselja
78. Faulkner: Svetloba v avgustu
79. Scott: Waverley I
80. Scott: Waverley II
81. Krleža: Vrnitev Filipa Latinowicza
82. Leonov: Jazbeci
83. Anderson: Temni smeh
84. Böll: Biljard ob pol desetih
85. La Fayette: Kneginja Klevska
86. Zola: Germinal I
87. Zola: Germinal II
88. Belj: Peterburg
89. Grimmshausen: Simplicius Simplicissimus I
90. Grimmshausen: Simplicius Simplicissimus II

III. letnik

91. Stendhal: Lucien Leuwen I
92. Stendhal: Lucien Leuwen II
93. Musil: Zablode gojenca Törlessa
94. Gombrowicz: Ferdynand
95. Fedin: Mesta in leta
96. Fontane: Effi Briest
97. Bunin: Vas, Gospod iz San Francisco
98. Cervantes: Veleumni plemič don Kihot iz Manče I
99. Cervantes: Veleumni plemič don Kihot iz Manče II
100. Cervantes: Veleumni plemič don Kihot iz Manče III
101. Goethe: Trpljenje mladega Wertherja
102. Defoe: Robinson Crusoe
103. Voltaire: Kandid ali optimizem
104. France: Bogovi so žejni
105. Lawrence: Ljubimec lady Chatterley
106. Butor: Modifikacija
107. Zamjatin: Mi
108. Murasaki Šikibu: Princ in dvorne gospe I
109. Murasaki Šikibu: Princ in dvorne gospe II
110. Murasaki Šikibu: Princ in dvorne gospe III
111. Andrzejewski: Pepel in diamant
112. Beckett: Molloy
113. Saltikov-Sčedrin: Gospoda Golovljovi
114. Jókai: Zlati človek
115. Pré vost: Manon Lescaut
116. Asturias: Koruzarji
117. Eliot: Mlin na reki Floss I
118. Eliot: Mlin na reki Floss II
119. Robbe-Grillet: Videc
120. Cankar: Hiša Marije Pomočnice
121. Dostojevski: Bratje Karamazovi I
122. Dostojevski: Bratje Karamazovi II
123. Dostojevski: Bratje Karamazovi III
124. Heliodorus: Athiopika
125. Fielding: Tom Jones I
126. Fielding: Tom Jones II
127. Fielding: Tom Jones III
128. Pirandello: Rajni Matija Pascal
129. Kazantzakis: Kapitan Mihalis I
130. Kazantzakis: Kapitan Mihalis II
131. Thackeray: Semeničevost I
132. Thackeray: Semeničevost II
133. Céline: Potovanje na konec noči I
134. Céline: Potovanje na konec noči II
135. Andrić: Travniška kronika

Sto romanov. Sto nagrad

Izžrebali bomo 100 naročnikov prvega letnika, ki bodo zbirko naročili do 31. marca in plačali prvi obrok do 15. aprila letos.

Trije naročniki bodo s Kompasom in slovenskimi založniki obiskali mednarodni knjižni sejem oktobra v Frankfurtu.

Sedem naročnikov bo s Kompasom potovalo na ogled kulturno-zgodovinskih znamenitosti po Jugoslaviji.

90 naročnikov, srečnih izžrebancev, pa dobi 50% popusta na prednaročniško ceno.

In posebni ugodnosti:

Vsak naročnik dobi Mali leksikon svetovne književnosti.

Naročniki, ki bodo že na začetku nepreklicno naročili vse tri letnike zbirke, dobijo roman povrh. To bo izjemno delo stare francoske književnosti v dveh knjigah: Rabelais – Gargant in Pantagruel v nagrajenem prevodu Branka Madžareviča in z ilustracijami Gustava Doréja.

Naročilnica

DRAVA – Naša knjiga

Priimek in ime	Naslov:
Poklic:	telefon
Reg. št. os. izk.	rojen
Zaposlen pri	izdane od
	Naslov del. org.
Naročam zbirko Sto romanov (I. letnik).	
Račun bom poravnal(a) * v enkratnem znesku (30% popusta pri naročilu do 31. 3. 86)	
* v rednih mesečnih obrokih (največ 12)	
Datum	Podpis

Ta naročilnica zavezuje založbo in naročnika. Če kupec zamudi s plačilom obrokov, zapade celotni zaostali znesek v takojšnje plačilo in ga založba lahko utrdi tudi sodno z 72% zamudnim obrestmi. Morebitne spore rešuje pristojno sodišče v Ljubljani.
Naročilnico pošljite na naslov: Cankarjeva založba, Ljubljana, Kopitarjeva 2

Zgoraj navedeni plačilni pogoji veljajo za naročnike iz Slovenije
Vsa pojasnila in plačilne pogoje za naročnike na Koroškem nudi

DRAVA – NAŠA KNJIGA, Pavličeva ulica 5-7, 9020 Celovec, tel. 0 42 22/55 4 64

Teden slovenske drame v Kranju

V dneh od 21. februarja do 1. marca je bila v Kranju tradicionalna gledališka prireditev Teden slovenske drame, ki vsako leto prinaša pregled nad najuspešnejšimi predstavami domačih dramskih del v prejšnjem letu.

Na letošnji prireditvi, ki je bila že šestnajsta po vrsti, so poleg poklicnih gledališč iz Ljubljane, Maribora in Celja sodelovali še amatersko gledališče Toneta Čufarja z Jesenic, skupina študentov ljubljanske akademije za gledališče, film, radio in televizijo ter lutkovno gledališče iz Ljubljane. Nastopilo je tudi gledališče August Cesarec iz Varaždina na Hrvaškem, ki je pripravilo uprizoritev slovenskega gledališkega dela.

Program letošnjega Tedna slovenske drame je bil tak, da so gledalci na njem lahko videli tako dela iz slovenske gledališke klasike (Cankarjevo

Pohujšanje v dolini Šentflorjanski) kot tudi novejša (avtorji Drago Jančar, Ivo Svetina, Ljotič Kovačič, Branko Hofman, Peter Božič). Med slednjimi je bilo še posebno veliko zanimanja za Veliki briljantni valček, za katerega je avtor Drago Jančar na lanskem Tednu slovenske drame dobil Grumovo nagrado.

Tudi na letošnjem Tednu so podelili tradicionalno nagrado Slavka Gruma, ki je namenjena najboljšemu novemu slovenskemu dramskemu besedilu. Dobil jo je Dane Zajc iz Ljubljane za dramsko besedilo Kalevala. Kandidatov za to nagrado je bilo veliko, saj so imeli na izbiro kar 34 besedil. Podobno je bilo tudi prejšnja leta, ko so slovenski avtorji prave tako napisali veliko gledaliških del, od katerih so jih večino že uprizorili.

L. S.

Obvestilo:

Mladinski dom Slovenskega šolskega društva

sprejema za novo šolsko leto dijakinje in dijake Zvezne gimnazije za Slovence, vseh splošnoizobraževalnih in poklicnoizobraževalnih srednjih in višjih šol, študentke in študente, vajenke in vajence.

Dom stoji v neposredni bližini Zvezne gimnazije za Slovence, za druge šole pa obstojajo ugodne prometne zveze z mestnim avtobusom.

Dom je sodobno urejen (dvo- in tripostelne sobe s prho in straniščem in mestom za individualno učenje, učilnice, velika telovadnica oz. večnamenska dvorana s odrom, klubski prostor, prostori za interesne dejavnosti, malo športno igrišče, samopostrežna kuhinja itd.)

Okvirni in letni vzgojni načrt Mladinskega doma je zasnovan na podlagi sodobnih pedagoških spoznanj in na podlagi demokratičnih načel.

Vzgojne skupine štejejo med 12 in 18 učenek in učencev.

Vzgojitelji, ki nudijo mladim strokovno pomoč pri učenju in organiziranih prostorašnih dejavnostih, imajo vsi višjo oziroma visoko izobrazbo in so v glavnem domačini in absolventi Slovenske gimnazije.

Mesečna vzdrževalnina znaša za polno oskrbo šil 1800.-, za poldnevno bivanje v domu (za dijake, ki dobivajo v domu kosilo in pomoč pri učenju) 700.- šil, najemnina za sobo pa šil 1200.- (oz. 1400.- šil, če kdo želi bivati v sobi sam)

Prijave sprejema: Mladinski dom, Mikschallee 4, 9020 Celovec, telefon (0 42 22) 35 6 51

Kdo je (bil) Kurt Waldheim?

Politične skrivalnice okoli predsedniških volitev

Dr. Kurt Waldheim, bivši generalni tajnik OZN in sedanjí kandidat ÖVP za predsedniške volitve, je od prejšnjega tedna dalje deležen dokaj nezavidljive pozornosti mednarodnega in avstrijskega tiska. Znani ameriški list „New York Times“ je objavil dokumente, ki pričajo o Waldheimovi preteklosti v času nacizma. Časopis naveda, da je bil Waldheim takrat včlanjen v nacistično študentsko zvezo in v SA. Tozadevne dokumente je objavil tudi dunajski Profil; bolj ali manj obširno pa so o zadevi poročali tudi številni drugi listi doma in po svetu.

Medtem ko je Waldheim še osporaval pravilnost teh poročil, je „New York Times“ podal še nadaljnje podrobnosti Waldheimove biografije, med drugim, da je bil v letih 1942 in 1943 v štabu zloglasnega nacističnega generala Alexandra Löhra v Heeresgruppe E na Balkanu. (Ravno ta Lohr je še pred nedavnim strašil po avstrijskem in tujem tisku, ker so mu na Dunaju odkrili spominsko ploščo, medtem ko je bil v Jugoslaviji zaradi svojega pustošenja ter nečloveškega boja proti civilnemu prebivalstvu obsojen na smrt kot vojni zločinec.) Vojni zgodovinarji pa celo ugotavljajo, da je ravno Lohr največ prispeval k uresničevanju Hitlerjevega programa uničevanja Židov; konkretno gre na njegov račun tudi deportacija 48.000 grških Židov v koncentracijska taborišča in v smrt. S tem v zvezi je omenjeni ameriški list objavil sliko, ki kaže Waldheima v Löhrovem štabu ter v družbi s poveljnikom zloglasne SS-divizije „Prinz Eugen“. Zagrebški „Vjesnik“ pa je kmalu nato odkril v arhivnih dokumentih, ki potrjuje, da je Waldheim poleg drugih nacističnih oficirjev prejel visoko ustaško odlikovanje za posebne zasluge v boju proti partizanom v zahodni Bosni.

Čemu molčanje?

V svoji lani objavljeni knjigi in drugih biografskih zapiskih Waldheim o

teh dejstvih molči. Nasprotno tam navaja, da se je vojna zanj končala leta 1941, ko je bil na vzhodnem bojišču ranjen, nakar da se je spet posvetil študiju, ki ga je 1944 na Dunaju zaključil. Soočen s sedanjimi očitki, se Waldheim zateka v dokaj čudne zagovore. Tako na eni strani zatrjuje, da nikoli ni bil član kakšne nacistične organizacije, a na drugi strani takega članstva spet ne izključuje, češ, da so ga morda avtomatično včlanili, da ni točno vedel, kdaj in kako je postal član itd. Torej le...? Podobna nesoglasja se kažejo tudi v njegovih izjavah o svoji vlogi v Löhrovem štabu: da je bil samo prevajalec, da je o zločinem delovanju njegovih enot šele zdaj prvič slišal, da v bojih nikdar ni sodeloval, da so ustaška odlikovanja dobili skoraj vsi nemški oficirji...

Toda na najvažnejše vprašanje tudi v nedeljskem pogovoru z novinarji ni dal zadovoljive razlage: Zakaj je vse to do zdaj tako vztrajno zmolčal; zakaj se je vsem očitkom najprej z vsemi silami izmikal in iskal izgovore

za dejstva, ki jih ni mogoče izbrisati? Ima dejansko kaj skrivati?

Žrtev lastnega oportunitizma

Tudi 40 let po osvoboditvi Avstriji in nekaterim Avstrijem še vedno ni uspelo, da bi se osvobodili lastne preteklosti. Waldheimova preteklost po svoje ni nič kaj posebnega, saj je za pripadnike njegove generacije skoraj značilna. Toda razprava o zamolčanem delu življenjepisa bivšega generalnega tajnika OZN in sedanjega avstrijskega predsedniškega kandidata, ki zdaj zaposluje domači in svetovni tisk, je vrnila grd madež ugledu naše države. Waldheim doslej ničesar ni prispeval, da bi ga spet izbrisal. Dolgo časa se je delal odkritega svetovnega politika, toda ob soočenju s svojo preteklostjo te odkritosti ni hotel pokazati, ravno tako kot tudi svoje preteklosti ne. Dovolj je politikov, ki so znali z njo tudi javno obračunati – še več pa je takih, ki zaradi oportunitizma in karierizma tega nikoli niso napravili.

I. Sch.

Pisarne ZSO Naslov in telefonske številke

Tarviserstraße 16, 9020 Celovec

Zveza slovenskih organizacij (ZSO)	51 43 00 – 11/12/13/14
knjigovodstvo	51 43 00 – 40
Slovenska prosvetna zveza (SPZ)	51 43 00 – 20/21/22
Slovenski vestnik, uredništvo	51 43 00 – 30/31/32/33
uprava	51 43 00 – 41
ZSO, gospodarski odbor	51 43 00 – 50
Zveza koroških partizanov	51 43 00 – 60/61

Svoje pisarne v novih prostorih imajo tudi: Slovenska športna zveza (SSZ), Zveza slovenske mladine (ZSM), Slovenska kmečka zveza (SKZ), Zveza slovenskih žena (ZSJ), Zveza slovenskih izseljencev (ZSI), Slovensko planinsko društvo (SPD) in Klub prijateljev lova (KPL), ker pa niso stalno zasedeje, jih dosežete preko telefonske centrale s številko 51 43 00 – 10.

RADIO-TELEVIZIJA

TV AVSTRIJA 1

Petek, 14. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Policijska inšpekcija 1 – 9.30 Ruščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Zlikovec in ljubi Bog – 12.05 Poročila in ozadja – 13.05 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Niklaas, mladenič iz Flandrije – 17.30 Levo od pingvinov – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Primer za dva – 21.15 Modna revija – 21.20 To so bili časi – 22.05 Cafe Müller – 23.45 Poročila.

Sobota, 15. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Angleščina – 9.35 Francščina – 10.05 Ruščina – 10.35 Vesela vožnja – 12.10 Priče časa – Christian Broda – 13.15 Poročila – 14.40 Ljuba družina – 16.15 Prazen grob – Jezus živi – 16.30 Nils Holgersson – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Gradbišče – 17.30 Mr. Merlin – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Dva x sedem – 18.25 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads – 18.50 Pater dr. Berthold Mayr odgovarja – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 Igre, šale in prominenca pri J. Fuchsbergerju – 22.40 Rockpalast-festival.

Nedelja, 16. 3.: 11.00 Ura tiska – 12.00 Orientacija – 14.45 Čudežni mladenič – 16.25 Tao Tao – 16.50 Prodana senca – 17.20 Risanka – 17.35 Prometni klub za otroke – 17.40 Klub seniorjev – 18.30 Mi – 19.00 Slike iz Avstrije – 19.25 Govori superintendente Helmut Santer – 19.30 Čas v sliki in šport – 20.15 Via Mala – 21.45 Parlamentarne volitve v Franciji – 22.15 Zemlja živi – 23.00 Nočni studio – 0.05 Poročila.

Ponedeljek, 17. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Policijska inšpekcija 1 – 9.30 Prosim k mizi – 10.00 Šolska TV – 10.30 Ameriški film – 12.00 Iz avstralskega ptičjega sveta – 12.15 Semenska vojna – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Calimero – 17.30 Heidi – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ponedeljski šport – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Cagney & Lacey – 22.05 Brat drevo – mati zemlja – 23.05 Poročila.

Torek, 18. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Policijska inšpekcija 1 – 9.30 Angleščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Ljuba družina – 12.05 Ponedeljski šport – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolske otroke – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Čebelica Majja – 17.30 Tudi pošaliti se je treba – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v

sliki – 20.15 Dokumentacija – 21.15 Dallas – 22.00 Svetovno prvenstvo v umetniškem drsanju – 23.00 Številka šest – 23.50 Poročila.

Sreda, 19. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Policijska inšpekcija 1 – 9.30 Francoščina – 10.00 Šolska TV – 10.30 Dva čedna debeluha – 12.05 Dokumentacija – 13.00 Poročila – 16.30 Vremenska čarovnica – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Risanka (serija) – 17.30 Kamen Marca Pola – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes z novostmi iz Južne Tirolske – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Ameriški film – 23.45 Poročila.

Četrtek, 20. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Policijska inšpekcija 1 – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Šolska TV – 10.30 Čudežni mladenič – 12.05 Umjetnost s steklom – 12.15 Klub seniorjev – 13.00 Poročila – 16.30 Za predšolsko mladino – 16.55 Mini-ČVS – 17.05 Sindbadove pustolovščine – 17.30 V deželi divjih živali – 17.55 Otrokom za lahko noč – 18.00 Slike iz Avstrije – 18.30 Mi – 19.00 Avstrija danes – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Glasbeni senik – 21.50 Judež – 23.40 Poročila.

TV AVSTRIJA 2

Petek, 14. 3.: 16.25 Poldark – 17.15 Zemlja živi – 18.00 Tedenski pregled – 18.30 Naša mala farma – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Semenska vojna – 21.00 Obrazi Evrope – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šport – 22.15 Ogenj na horizontu – 23.45 The munsters – 0.10 Poročila.

Sobota, 15. 3.: 13.00 Moč usode – 16.10 Avstrijske dragocenosti – 16.15 Hitler konec dinov – 17.00 Ljuba družina – 17.45 Kdo me hoče? – 18.00 Panoptikum – 18.25 Nogomet – 19.00 Trailer – 19.30 Čas v sliki – 19.55 Novo v znanosti – 20.15 Via mala – 21.45 Šport – 22.20 Vražja past – 23.55 Poročila.

Nedelja, 16. 3.: 9.00 Poročila – 9.05 Rdeči panter – 9.20 Giuseppe Tadei poje napolitanske ljudske pesmi – 9.55 90. rojstni dan Richarda Eybnerja – 10.40 Rešimo Wienerwald – 14.00 Športni popoldan – 16.55 Avstrijska ljudska glasba – 17.40 Bruce Springsteen – 18.30 Brez nagobčnika – 19.25 Dragocenosti iz Avstrije – 19.30 Čas v sliki – 19.50 Primer za ljudskega odvetnika – 20.15 Dva prijetna debeluha – 21.55 Dinastija – Denverski klan – 22.40 Sedem dni športa – 23.00 Freedom of information – 0.00 Poročila.

Ponedeljek, 17. 3.: 17.30 Biotehnologija – 18.00 Cesta Lindenstraße – 18.30 Naša mala

farma – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Izposojeni dedek – 21.08 Kuharski mojstri – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Šiling – 22.05 Nedolžnost – 0.10 Poročila.

Torek, 18. 3.: 17.00 Šolska TV – 17.30 Orientacija – 18.00 Kviz – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Woody Woodpecker – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Kaj sem jaz? – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.50 Klub 2 in poročila.

Sreda, 19. 3.: 17.00 Prva tri življenjska leta – 17.30 Dežela in ljudje – 18.00 Ljudje in živali – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Woody Woodpecker – 19.30 Čas v sliki – 20.15 (še ni naslova oddaje) – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.45 Aktualni knjižni magazin – 22.30 Walkabout – 0.05 Poročila.

Četrtek, 20. 3.: 17.00 Šport – 17.30 Med Barguzinom in Bajkalom – 18.00 Kulinarčna Avstrija – 18.30 Naša mala farma – 19.15 Woody Woodpecker – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Poročila in ozadja – 21.15 Čas v sliki – 21.35 Kulturni žurnal – 21.50 Svetovno prvenstvo v umetniškem drsanju – 23.20 Poročila.

TV LJUBLJANA

Petek, 14. 3.: TV Mozaik – 9.00 Tednik – 10.00 Pesem giba: Francoska avantgarda in Balet XX. stoletja – 15.55 TV Mozaik, ponovitev dopoldanskih oddaj – 17.25 Poročila – 17.30 Zakaj, zakaj – otroška oddaja TV Zagreb – 17.45 Merlin, nemška nadaljevanka – 18.15 Stres: Stres in posameznik, izobraževalna serija – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – Obzorik ljubljanskega območja – 19.30 Dnevnik – 19.55 Vreme – 20.05 Avtomanija, angleška dokumentarna serija – 21.00 Pod krinko, ameriška nanizanka – 21.50 Dnevnik – 22.05 Atentat, francoski film.

Sobota, 15. 3.: 8.00 Poročila – 8.05 Deček z zelenimi prsti – 8.20 Zakaj, zakaj – oddaja TV Zagreb – 8.35 Lutkomendija, otroška serija TV Novi Sad – 9.00 Bela vrana – 9.20 Periskop – 10.05 Potovanje zkozi osončje: Jasnejša slika Jupitra – 10.35 Slovenski ljudski plesi – Vzhodna Stajerska – 11.05 Odpadek – Surovina, ponovitev izobraževalne oddaje – 11.35 Avtomanija, angleška dokumentarna serija – 12.25 Tuzla: PJ v nogometu – Sloboda: Čelik, prenos – 15.05 Poročila – 15.10 Plemeniti Tom, angleško-poljski risani film – 16.35 Vroče poletje, dokumentarna oddaja iz niza Boj za obstanek – 17.00 PJ v košarki, v odmoru Športni non stop – 18.30 Na zvezl, oddaja za stik z gledalci – 18.50 Risanka – 19.00 Danes – Še nekaj zase! – 19.30 Dnevnik – 19.45 Vreme –

19.50 Zrcalo tedna – 20.15 Pop satirikon: Emil Filipčić – 20.50 Dnevnik – 21.05 Igrani film.

Nedelja, 16. 3.: 8.40 Danes volimo – 8.45 Živ žav: Benji, Zaks in deček iz vesolja, risanka – 9.45 Merlin, nemška nadaljevanka – 10.10 Večni klic, sovjetska nadaljevanka – 11.15 Domači ansambli: Ansambel Nika Zajca – 11.45 Danes volimo – 12.00 Kmetijska oddaja – 13.00 Poročila – 14.45 Nikola Tesla, nadaljevanka TV Zagreb – 15.50 Danes volimo – 16.00 Sokol selec, ameriški film – 16.20 Zabavno-glasbena oddaja – 17.05 Danes volimo – 17.15 Dallas, ameriški film – 18.45 Risanka – 19.00 Danes – Potrošniška porota – 19.30 Dnevnik – 19.45 Šport – 19.53 Vreme – 20.00 Sivi dom, nadaljevanka TV Beograd – 21.00 Športni pregled – 21.45 Danes volimo – 21.55 Jaz čebela, dokumentarni film – 22.15 Poročila.

Ponedeljek, 17. 3.: TV Mozaik – 9.00 Zrcalo tedna – 9.20 Pesem giba: Eksperiment – 9.45 Naši olimpijci: Vmesni čas – Bojan Križaj – 16.00 TV Mozaik – ponovitev dopoldanskih oddaj – 17.25 Poročila – 17.30 Pikapolonca –

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza Slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16.

Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16
Telefon (0 42 22) 51 43 00-30 (Rado Janežič) 31 (Lubo Urbajs) 32 (Andrej Kokot) 33 (Vinko Wieser)
Teleks 42 20 86 sndk a

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec – Borovlje.

SLOVENSKE ODDAJE AVSTRIJSKEGA RADIA VSAK DAN OD 18.10 - 19.00

Petek, 14. 3.: Kontaktna leča – kulturni dnevi dijakov slov. gimnazije
Sobota, 15. 3.: Duhovni nagovor (dr. A. Kajžnik)
Voščila (D. Urschitz)
Nedelja, 16. 3.: Želeli ste, poslušajte!
Ponedeljek, 17. 3.: V živo: Katoliška mladina

Torek, 18. 3.: Mladinska (Fr. Krištof)
Sreda, 19. 3.: Naj živijo Jožefi in Pepce! (Voščila)
Večerna: 21.00 – 22.00: Koroška poje – Srečanje narodnih skupin v Celovcu 9. 3. 1986
Četrtek, 20. 3.: Rož – Podjuna – Zila
Petek, 21. 3.: Domača in ledinska imena (dr. A. Feinzig)

Razvoj osebnosti je glavna naloga

Mladinski dom Slovenskega šolskega društva že tretje leto vzgaja in oskrbuje dijake srednjih šol, študirajočo mladino in vajence obeh spolov v novih prostorih v celovski Mikschallee 4. Pomagati mladim pri razvoju do vsestranske razvite osebnosti je eden izmed smotrov delovanja Mladinskega doma. Sem spadajo tudi utrjevanje narodne zavednosti, toleranca, izgrajevanje samozavesti, kritičnosti, aktivnosti in ustvarjalnosti.

Z ravnateljem Mladinskega doma, mag. Jožetom Blajsom, smo se razgovarjali o nekaterih vprašanih domskega življenja.

SV: V čem so glavne naloge Mladinskega doma?

J. Blajs: Naša naloga je predvsem, da pomagamo mlademu človeku pri razvoju njegove osebnosti in njegovih zmogljivosti, da si bo pozneje sam znal poiskati rešitve. Pri tem moramo vzeti mladino takšno kot je in skupaj z njo dosegati zastavljene cilje, ustvariti moramo pogoje, v katerih bo omenjeni razvoj potekal čim bolj v skladu z realnim življenjem, hkrati pa izgrajevati v mladem človeku občutek za obče človeške vrednote. Iz dneva v dan pa moramo tudi učiti obvladovati trenja, ki nastajajo v skupnem življenju. Znati premostiti konfliktno situacijo in frustracije bo gotovo za vsakega velika pridobitev za poznejše življenje.

SV: Povejte nam kak primer, kjer je mladino posebno treba podpirati.

J. Blajs: Vedno bolj opažam, da vzdržljivost peša. Če npr. nekdo pri interesnih dejavnostih nima po dveh,

teh urah ali pa vajah uspehov, že opusti vse skupaj. Temu se niti ne čudim. Vsak dan beremo v časopisih in slišimo po radiju oz. v televiziji o uspehih, uspehih in še enkrat o uspehih... zelo malokrat pa o trudu, ki je za temi uspehi. Zato se mi zdi zelo važno, da navajamo mladino, in seveda tudi nas same, na večjo vzdržljivost in se znamo povesečiti tudi nad majhnimi uspehi, ki jih dosegamo. Tisti, ki so

Pogled na del Mladinskega doma, v ozadju Šentpeter

bili od začetka vztrajni so do danes že nekaj dosegli.

SV: Kako pomagate tistim, ki jim delo ne teče, kot bi sami želeli?

J. Blajs: Večinoma je to vprašanje motivacije. Važno je, da se dotični zaveda pomena, ki ga ima stvar za njega. Ko si bo npr. na jasnem, kakšnega pomena je zanj šolanje in bo v njem spoznal pozitivno perspektivo za bodoče življenje, bo imel dosti notranje motivacije za učenje. Dokler pa te ni, je potrebna zunanja motivacija (pohvala, nagrada itd.)

SV: V narodnostnem oziru živimo v družbi, ki ne vzpodbuja k slovenski narodi samozavesti. Kako občutite asimilacijski pritisk in kako delate v korist te samozavesti?

J. Blajs: To je zelo obsežno vprašanje. Trenutno smo v domu začeli prav o tem vprašanju večjo in bolj načrtno razpravo. Izvedli smo tudi anketo o uporabi slovenščine kot pogovornega jezika med mladino. Upali pa smo tudi, da bomo iz prostih odgovorov v anketi izvedeli, kaj mladina sama želi, da bi na tem področju izboljšali in na kakšen način. Iz tega vidika sem bil zelo pozitivno presenečen nad rezultati ankete.

Osebnostno mislim, da gre pri tem za dva problema: 1. jezika ne obvladamo več tako kot bi ga morali, 2. pa nasprotno peša komunikacijska zmogljivost in s tem tudi pripravlje-

nost na razgovore, pogovore itd. Mislim, da prihajamo ljudje mnogo-krat v stiske, ker se ne znamo izražati, ker se nam kopičijo želje, misli in zamisli, odpoveduje pa nam instrumentarij s katerim bi vse to izrazili, izpovedali in uresničili. Skladno z razvojem osebnosti mora rasti tudi jezik skladno z razvojem osebnosti slovenskega mladince in mladinke pa slovenski jezik – materinščina. Kljub temu, da trenutna situacija ni rožnata, in se slovenski jezik v vsakdanji rabi zanemarija, pa nisem pesimističen. S pravi pristopom se da marsikaj doseči, ničesar pa ne z zamolčanjem tega problema.

SV: Si tudi v tem vprašanju stojita nasproti avtoritarni in demokratični obliki reševanja problema?

J. Blajs: Z avtoritarnim načinom ničesar ne bomo dosegli – praviloma celo nasprotno. Mnogo važnejša je obširna in pravilna informacija, sodobna in raznolična ponudba kulturnih prireditev, ki bodo dokazovale izrazne zmogljivosti slovenskega jezika. Najvažnejše pa je, da se vzgojitelj, slovenski učitelj in starši identificiramo z jezikom, da se sami jezikovno izpopolnjujemo. Težko je pričevati mladino o nečem, o čemer sami nismo prepričani. Kako naj npr. prepričujemo mlade o nujnosti branja knjig, če sami že leta ne segamo več po njih. Zelo nevarna in odbijajoča je nepristnost, neskladnost besed z dejanji, kot je to nasploš v vzgojnem delu.

Ravnatelj doma
Jože Blajs

SV: Mladina se dobro počuti v Mladinskem domu. Kaj nudite tistemu, ki ima namen prebivati v domu?

J. Blajs: Tisti, katerih domač kraj je daleč oddaljen od šole, pridobijo z bivanjem v domu precej časa, ki bi ga drugače porabili za vožnje. V domu imajo dobro organiziran učni in prosti čas. V sredi z drugimi mladimi ljudmi pa se učijo sožitja, obzirnosti, spoštovanja, pa tudi sprotne reševanja konfliktov, uveljavljanja in uresničevanja samega sebe.

Važno je, da znajo stopiti skupaj ljudje različnega mišljenja, iz različnih krajev in da se naučijo skupaj ustvarjati. Prav zaradi tega pa se tudi trudimo, da bi mladina vseh domov čim bolj sodelovala in bi se s tem odstranjevali neutemeljeni predsodki, ki bi jih pri majhnem narodu, kot smo mi Slovenci, moralo biti čim manj.

SV: Hvala za pogovor.

ŠPORTNI VESTNIK

Kapelški šahisti visoko triumfirali!

Zagotovili so si obstoj v 1. razredu

V letošnji prvenstveni sezoni so slovenski šahisti zmagali šele enkrat, enkrat pa so remizirali. Zato je bilo sobotno zmagovalstvo toliko bolj presenetljivo in kajpada razveseljivo. Nasprotnik iz Celovca – Finanz KDR – ni nastopil v najmočnejši postavi, toda tudi pri Kapelčanih sta manjkala dva standardna igralca, namreč Peter Jammer in Bogomir Osojnik. Kljub temu so kapelški šahisti zaigrali suvereno in po slabi uri povedli z 2 : 0 (Emanuel Polanšek na četrti in Johann Stöbier na peti deski sta dobila partijo). Justin Polanšek na prvi in Johann Wolte na osmi deski sta se spoprijaznila z „velemojstrskim“ remijem (deset do dvajset potez = brzopotezni remi), vendar je ravnatelj Hanscho v istem hipu nepotrebno podlegel, tako da je bilo stanje le še 3 : 2. Sedaj so odločili živci. Stanko Haderlap, na šesti deski, je kombinacijo zaključil s figuro več in prednost zanesljivo uveljavil – 4 : 2! Odločitev: mladinec Rainer Straßer je na tretji deski s črnimi figurami prodrl v nasprotnikov tabor, ugrabil

Šah: Remi Bilčovšcanov v Blatogradu!

Proti tretjemu na lestvici je 3. ekipi Slovenske športne zveze uspelo doseči preteklo soboto neodločen rezultat (Vorwärts Moosburg II – SŠZ Posojilnica Bilčovš III 3:3). S tem so Bilčovšcani povišali svoje število točk na 19,5.

Postava: Zelloth – Rulitz 0 : 1, Krivec – Gasser 1 : 0, Pagavino – Hedenik 0 : 1, Kessler – Lipi Ogris-Martič 1 : 0, Erharter – Kernjak 1 : 0, Spitaler – Boštjančič 0 : 1.

dva kmeta in nato sprovedel neubranljiv napad. Najlepša partija na ta dan in 5 : 2 za SŠK. Najbolj pretresljiv pa je bil dvoboj na drugi deski, v kateri je bil zapleten Adem Ramaš. Po dobrem začetku je spregledal skrito vmesno potezo nasprotnika in izgubil kraljico! Nenadoma je Celovčana popadla nervoza, povlekel je slabe poteze in Ramaš se je mojstrsko izvlekel iz pogube. Na koncu je partijo celo dobil in SŠK „OBIR“ je dosegel drugo sezonsko zmago s skupnim rezultatom od 6 : 2. Obstoj v prvem vzhodnem razredu je zagotovljen. Dve koli pred koncem prvenstva imajo slovenski predstavniki 31 točk.

Franci Wieser avstrijski prvak v „kick-boksu“

Ne samo v navadnem boksu tudi v „kick-boksu“ (dovoljeno je poleg rok uporabljati tudi noge) se Franci Wieser uveljavlja v avstrijskem merilu. V soboto 8. 3. 1986 je na Dunaju (Floridsdorf) premagal vse svoje nasprotnike v kategoriji do 75 kg. Da se Franci Wieser ukvarja tudi s tem športom ima svoj vzrok enostavno in tem, da je prvotno začel pri „kick-boksu“ in se preko karateja razvil šele do „navadnega“ boksa. Tudi Marjan Oraž se je boril v kategoriji do 60 kg, vendar je v 2. tekmi sodnik zaradi poškodbe prekinil tekmo.

Pot do finala: V prvi tekmi je Wieser premagal Dunajčana Christijana Oberlechnerja po točkah; v 2. tekmi Salzburžana Alexandra Kesslerja (1. krog k. o.); v 3. in finalni tekmi pa je premagal Dunajčana Thomasa Kaiserja v 2. krogu rsc.

Trenutno se uspešni Franci Wieser pripravlja na kvalifikacijske tekme za avstrijsko boksarsko prvenstvo, ki bo 10. in 11. aprila na Dunaju.

Rudi Janach svetovni prvak pri seniorjih

Na svetovnem prvenstvu seniorjev v tekni na smučeh pretekli teden v Lace Placidu (ZDA) si je osvojil Rudi Janach iz Reke pri Šentjakobu zlato kolajno v tekni na 30 km. Janach, zmagovalac Rožanskega pokala leta 1984, je star 32 let in je to leto treniral sam, medtem ko je leta poprej bil včlanjen v razne kadre avstr. vrhunskega smučarskega teka. „Svetovnega prvaka“ je domače društvo veličastno sprejelo pri Antoniču na Reki. Številnim čestitkam se pridružuje tudi

Slovenski vestnik.

V Podnu so bili Šentjanščani najboljši

V nedeljo dopoldne je v Podnu priredilo športno društvo „SK Ferlach“ smučarsko tekmo v spomin Walterja Ogriza, ki ga je pred leti zasul plaz na Setičah. Priljubljenost tega boroveljskega funkcionarja se zrcali tudi v številu tekmovalcev, prišlo jih je 91. Smučarji in smučarke iz Šentjanža, ki jih je pred kratkim začel trenirati ljubljanski trener Petrovič, so na tej tekmi bili najboljši, saj so zmagali kar v treh razredih.

Rezultati:
Dekleta I: 1. Birgit Filipič (ŠD Šentjanž) 41,90; 2. Aleksandra Pernat (SC Petzen) 42,18; 3. Katja Malle (SD Šentjanž) 42,26. **Fantje I:** 1. Daniel Uznik (SD Šentjanž) 38,97; 2. Markus Vouk (Union) 43,36; 3. Richard Werkl (Velikovec) 43,74. **Dekleta II:** 1. in najboljša dneva Tamara Lapusch (SC Rosental) 39,21; 2. Dunja Jamnig (Šentjanž) 40,06; 3. Margit Uznik (DSG Zell/Seck) 40,74. **Fantje II:** 1. in najboljši dneva Harald Kruschitz (Šentjanž) 38,20; 2. Michael Tölderer (SC Rosental); 3. Igor Kuschej (SC Petzen) 39,08.

Smučarji iz Šentjanža so bili med najboljšimi tudi na otroškem cupu na Flattitz. Na prijateljskem tekmovanju z ljubljanskim športnim društvom Snežinka na Krvavcu pa so prav tako bili zelo uspešni.

Wiegele sedmi v Kulmu

Felder zmagovalac in svetovni rekorder (191 m)

Na največji naravni letalnici sveta v štajerskem Kulmu je Andreas Felder z izenačenjem svetovnega rekorda (191 m) dal letošnjemu svetovnemu prvenstvu v smučarskih poletih poseben pečat. Kulm pa bo ostal v spominu tudi zaradi hudih padcev Japonca Akimota, Nemca Findeisna, Norvežna Berga in Jugoslovana Peljhana.

Felderja, ki je postal drugi avstrijski svetovni prvak v smučarskih poletih, je odlično dopolnjeval mladi Franz Neulandtner s srebrno kolajno. Zahomčan Franci Wiegele pa je ponovno pokazal, da šteje med najstanovitnejše letalce. S tremi poleti na 158, in enkrat na 174 m si je skupaj s Fincem Suorom osvojil odlično 7. mesto. To je ob zaključevanju skakalne sezone imenitna uvrstitev. Uloga je bil 15., Tepec 19.

Kratke športne vesti – Termin

● **Štefan Hribar** član SŠK Obir je na skakalni tekmi v Trgu (Feldkirchen) zmagal v skupini otroci II s 184,5 točke.

● **Jugoslavija je svetovni prvak v rokometu.** V finalni tekmi v Zürichu je Jugoslavija (z boljšo obrambo in boljšimi posameznimi igralci) premagala moštvo Madžarske (ki je izstopalo z odlično moštveno igro) 24 : 22 (12 : 12). Senzacija tega svetovnega prvenstva je, da so izpadla iz skupine A moštva Sovjetske zveze, ZR Nemčije in Romunske.

● **Super-G** slovenskega prosvetnega društva „Kralj Matjaž“ so v nedeljo zaključili s temi rezultati:

Skupina I (letnik 80): 1. Elke Golauschnig, 2. Gitka Buchwald, **Dekleta I:** 1. Birgit Waldauer, **Dekleta II:** 1. Kornelija Grile, 2. Sonja Buchwald, 3. Sabina Buchwald, **Dekleta III:** 1. Michaela Höller, 2. Elisabeth Rožman, 3. Veronika Krivograd, **Fantje I:** 1. Oliver Burkhardt, 2. Dominik Mesner, 3. Adrijan Mandl, **Fantje II:** 1. Bernt Waldauer, 2. Marjan Buchwald, 3. Marko Buchwald, **Fantje III:** 1. Vladimir Buchwald, 2. Dietmar Presitschek, 3. Stanko Grile, **Fantje IV:** 1. Peter Ebner, 2. Peter Krivograd, 3. Alfred Leskovec. **Splošna skupina:** 1. Man-

Oddam stanovanje (okrog 100 m²) – tri sobe, kuhinja, kopalnica, WC. 6 kilometrov južno od Vrbe. Telefon: 0 42 74 – 22 11.

Žihpolje Kotmara vas

Za vedno je 26. februarja zatisnil svoje budne oči 88-letni Franci Ogris, p.d. Adl (ali Od) iz Vrste vasi (Ehrendorf). Skupaj s soprogo Barbaro je živel na izredno mirnem kraju, v Korači pod Humperkom, kot pravijo domačini. Še ob praznovanju 100-letnice organiziranega delovanja „SPD Gorjanci“ so se prosvetaši spominili med drugim tudi njegovega delovanja kot pevec in društveni igralec, še prav posebno pa je Kotmirčanom v spominu gledališki zastop, ki ga je leta 1922 poslikal Franci Ogris in je še danes ohranjen. Do zadnjega je bil tesno povezan z društvom. Moški zbor „Gorjancev“ se mu je z lepo zapetimi pesmimi ob odprtem grobu skromno oddolžil. Pogrebne slovesnosti je opravil župnik Dušan Česen.

Ženi in sorodnikom iskreno sožalje. Domača zemlja naj mu bo lahka.

Založba DRAVA Slovenska prosvetna zveza in Kršćanska kulturna zveza vas vabijo na predstavitev pesmarice

Ob reki Dravci

avtorjev Hanzija Artača in Milke Hartman
Predstavitev bo v **četrtak, 20. marca 1986** ob 19.30 uri v Mladinskem domu SŠD v Celovcu, Mikschallee 4. Na predstavitvi bo sodeloval Kamniški študentski pevski zbor, ki bo poleg nekaterih pesmi iz Artačeve pesmarice zapel tudi še šopek pesmi iz svojega bogatega repertoarja. Prisrčno ste vabljeni, da se udeležite predstavitve prve pesmarice mladega koroškega skladatelja samouka.

Nagradno tekmovanje za pridobivanje novih naročnikov

Ste se že vključili v tekmovanje za pridobivanje novih naročnikov?

Kot nov naročnik v smislu tega tekmovanja velja vsakdo, ki bo Slovenski vestnik ali sam ali preko druge osebe naročil in najkasneje

do 31. maja 1986

vsaj za eno leto poravnal naročnino, ki letno znaša 250.- šilingov. Naročilo nam lahko sporočite z naročilnico (ki jo objavljamo poleg tega obvestila), v obliki pisma ali dopisnice.

● Vsak naročnik dobi majhno nagrado

● 3 posebne nagrade smo pripravili za tiste tri, ki bodo zbrali največ novih naročnikov

● 10 velikih nagrad pa bomo razdelili z žrebom med ostale, ki so pridobivali nove naročnike. Prav tako čaka sodelavce pri tekmovanju še vrsta drugih nagrad.

V prejšnjih številkah ste spoznali tri posebne nagrade Slovenskega vestnika:

- 7 dnevni dopust na „Slovenski plaži“ (Cartrans)
- opremo spalnice (IPH Žitara vas)
- mikrokompjuter Commodore 64.

Danes objavljamo 10 velikih nagrad:

- sedežna garnitura (kotna klop, miza, 2 stola) – masivna borovina, naravno, **IPH – Žitara vas;**
- 1 par vrhunskih smuč (+ vezi in palice), **Tovarna ELAN – Brnca;**
- športna oprema (na izbiro je zimska ali poletna), **TOPSPORT-shop, Pliberk;**
- 3 stenske omare z dvema predalom (borovina, naravno), **IPH – Žitara vas;**
- dve pogostitvi za dve osebi (večerja, pijača), **hotel Korotan – Sekira;**
- dve pogostitvi za dve osebi (večerja, pijača), **hotel OBIR – Železna Kapla.**